

Хмельницький національний університет
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Дидактичне проектування навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

Галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність – 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями)

Спеціалізація – 015.36 «Технологія виробів легкої промисловості»

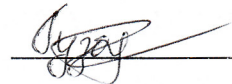
Освітня програма – «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості (швейні вироби)»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

КРПО 022101.00.00.00

Виконавець: студентка 2 курсу

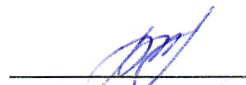
група ПОшмз-22-1

Тетяна ГУЗАРСЬКА

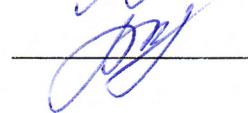
Керівник:

кандидат пед. наук, ст. викладач

Вікторія БІЛИК

Нормоконтролер

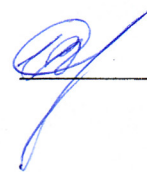

Вікторія БІЛИК

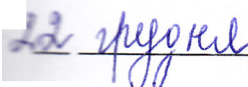
До захисту допускаю:

Завідувач кафедри технологічної та

професійної освіти і декоративного мистецтва

Ірина АНДРОЩУК

 2023р.

Хмельницький 2023

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
Освітній рівень другий (магістерський)
Галузь знань 01 Освіта
Спеціальність 015.36 Професійна освіта
Спеціалізація Технологія виробів легкої промисловості
Освітня програма «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ірина АНДРОЩУК

04. Вересня 2023 __ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Тетяні ГУЗАРСЬКІЙ

Ім'я та прізвище студента

1 Тема роботи Дидактичне проектування навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»
керівник кваліфікаційної роботи канд. пед. наук, ст. викладач Вікторія БІЛИК

Науковий ступінь, учене звання, ім'я а прізвище

Затверджено наказом ректора університету від 15.08.2023 р. №30

2 Строк подання студентом кваліфікаційної роботи на кафедру 22.12.2023
р.

3 Вихідні дані до кваліфікаційної роботи робоча програма навчальної дисципліни «Матеріалознавство»

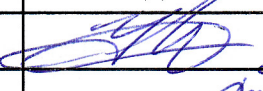
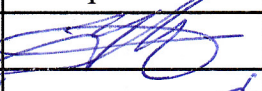
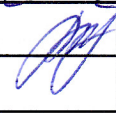
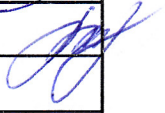
4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Проектування змісту основного тексту навчального посібника. Розробка елементів методичного апарату навчального посібника

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

Макет навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

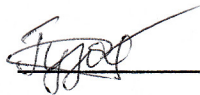
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Антиплагіат	Іван ГЕРНІЧЕНКО		
Нормоконтроль	Вікторія БІЛИК		

7 Дата видачі завдання 04.09.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Вступ	31.10.2023	виконано
1 розділ	15.11.2023	виконано
2 розділ	22.11.2023	виконано
Висновки, перелік посилань	24.11.2023	виконано
Проект навчального посібника	25.11.2023	виконано
Попередній захист	27.11-01.12.2023	виконано
Нормоконтроль	11-13.12.2023	виконано
Перевірка на плагіат	14-15.12.2023	виконано
Рецензування	18-20.12.2023	виконано
Захист	27.12.2023	виконано

Студент

Підпис

Тетяна ГУЗАРСЬКА

Ім'я та, прізвище

Керівник роботи

Підпис

Вікторія БІЛИК

Ім'я та, прізвище

Анотація

Кваліфікаційна робота присвячена дидактичному проєктуванню навчального посібника з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» вирішує практичну задачу з розробки дидактичного забезпечення дисципліни «Матеріалознавство» для студентів закладів фахової передвищої освіти.

У першому розділі роботи проведено аналіз та систематизацію навчального матеріалу з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» дисципліни «Матеріалознавство». Розглянуто основні підходи до дидактичного проєктування, а також визначені ключові педагогічні аспекти, що впливають на якість навчання.

Другий розділ роботи присвячено проєктуванню елементів методичного апарату посібника. Обґрунтовано вимоги і розроблено структуру навчального посібника, яка враховує вікові та психологічні особливості студентів, їхній рівень підготовки та індивідуальні особливості. Особлива увага приділена послідовному й логічному викладу апарату посібника, використанню ілюстрованого матеріалу, завдань для самостійної роботи та контролю засвоєння матеріалу.

Кваліфікаційна робота виконана студенткою спеціальності 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва Хмельницького національного університету Гузарською Т.М. під керівництвом кандидат пед. наук, старшого викладача Білик В.В.

Кваліфікаційна робота складає 67 сторінок, 5 таблиць, 8 рисунків та джерел посилання в кількості 38.

14 грудня 2023 р.

Зміст

Вступ.....	6
1 Проектування основного тексту навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».....	9
1.1 Визначення результатів навчання з теми.....	9
1.2 Компонування інформаційного поля та формування дидактичних одиниць навчального матеріалу.....	12
1.3 Побудова структурно-сміслової моделі та визначення логічної послідовності викладу навчального матеріалу.....	15
2 Розробка елементів методичного апарату навчального посібника....	23
2.1 Вимоги до структури навчального посібника.....	23
2.2 Обґрунтування додаткового та пояснювального тексту.....	37
2.3 Розробка завдань для контролю.....	52
2.4 Оцінювання якості спроектованого навчального посібника...	56
Висновки.....	62
Перелік джерел посилання.....	66
Додаток А – Робоча програма навчальної дисципліни «Матеріалознавство».....	68
Додаток Б – Зміст дидактичних одиниць з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».....	80
Додаток В – Навчальний посібник за темою модуля (фрагмент).....	101

ВСТУП

В освітньому процесі закладів фахової передвищої освіти якісні навчальні видання для освітнього процесу займають важливе місце для підготовки конкурентоспроможних фахівців. Матеріали, що пропонують для навчальних закладів, мають відповідати сучасним вимогам до різних видань. Поряд із підручниками та методичними матеріалами під час навчання активно використовують – навчальні посібники.

Професійна освіта реформується з урахуванням усіх навколишніх чинників. Основне завдання реформи, це пошук оптимальних способів у підготовці майбутніх фахових працівників, що здатні до конкуренції на світовому ринку праці. Слід приділяти особливу увагу професіям, які здобуваються у закладах фахової передвищої освіти.

Матеріалознавство – це обов'язково дисципліна, що необхідна у підготовці майбутніх фахівців для швейної промисловості. Дисципліна «Матеріалознавство» пов'язана з хімією, фізхімією полімерів, математикою та багатьма іншими науками в галузі технології, дизайну та моделювання одягу. Після вивчення дисципліни «Матеріалознавство» майбутні фахівці володітимуть знаннями про структуру і властивості матеріалів, асортимент та вміння якісного та раціонального вибору матеріалів для виготовлення швейних виробів, уміннями стандартної оцінки якості матеріалів і правильного формулювання вимог до матеріалів. Глибокі знання фахівців та вміння їх використання – одна з умов підвищення якості швейних виробів. Матеріалознавство навчає і рекомендує раціональні та економічні способи використання матеріалів у швейній промисловості. Зрештою матеріали розрізняються за своїми властивостями, конструкцією і способами виготовлення. Одяг має відповідати гігієнічним, технічним, естетичним, економічним та естетичним вимогам [1]. Тому, розробка навчальної літератури за окремими напрямками матеріалознавства дуже важлива, оскільки допомагає студентам закладів

фахової передвищої освіти вивчати окремі теми, використовуючи тільки одне джерело інформації, що містить необхідні відомості.

Дидактичне проектування навчальних посібників є важливою складовою у підготовці майбутніх фахівців швейної галузі у закладах фахової передвищої освіти. Сучасні навчальні посібники сприяють покращенню якості навчання та підготовці висококваліфікованих фахівців, готових до викликів сучасного світу. Проектування навчальних посібників має враховувати актуальні вимоги ринку праці, забезпечуючи студентам необхідні знання та навички для успішної кар'єри. Актуальність дидактичного проектування навчальних посібників для закладів фахової передвищої освіти визначається такими ключовими аспектами: дозволяє врахувати розвиток нових технологій навчання та тенденції розвитку швейної галузі і відповідно, адаптувати зміст навчального матеріалу у посібнику; практична спрямованість змісту навчального посібника має відповідати реальним викликам, з якими студенти зіштовхнуться у своїй майбутній професійній діяльності; дидактичне проектування дозволяє швидко адаптувати програми навчання, зміст та матеріали до поточних потреб роботодавців і ринку праці.

Отже, нами обрана тема кваліфікаційної роботи «Дидактичне проектування навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтувати і укласти макет навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» та розробити його методичний апарат.

Об'єкт дослідження – навчальний процес формування теоретичних знань студентами фахової передвищої освіти з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» дисципліни «Матеріалознавство».

Предмет дослідження – зміст та елементи методичного апарату навчального посібника з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

Завдання дослідження:

- визначити результати навчання з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»;
- скомпонувати інформаційне поле та сформувані дидактичні одиниці навчального матеріалу основного тексту посібника;
- побудувати структурно-сміслову модель основного тексту навчального посібника та визначити логічну послідовність його подання;
- обґрунтувати методичний апарат та розробити макет навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

Для вирішення поставлених завдань використані такі методи дослідження: аналіз наукової, методичної та технічної літератури з проблеми проєктування змісту навчання оздоблювальних матеріалів та проблеми розроблення навчально-методичного забезпечення дисциплін; класифікація та систематизація теоретичних даних зі змісту, системний аналіз для визначення фахових знань, які необхідно сформувані у студентів ; графо-аналітичний метод структурування для розробки структурно-сміслові моделі навчального матеріалу; логічне узагальнення при розробці висновків.

Результати кваліфікаційної роботи було апробовано на XII Міжнародній науково-практичній конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», на тему «Інноваційні навчальні посібники у підвищенні якості професійної освіти», 19-20 жовтня 2023 року, м. Хмельницький [2].

1 Проектування основного тексту навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

1.1 Визначення результатів навчання з теми

Дидактичне проектування – складна багатоступінчаста діяльність педагога, яка направлена на розробку моделей дидактичних систем різного рівня складності і процесів їх здійснення. Спершу потрібно сформулювати цілі вивчення матеріалу. Процес розпочинається з постановки навчальних цілей, які згодом дають розуміння для студента та стають певним орієнтиром спільної діяльності задля вирішення необхідних завдань.

Ціль є одним із головних компонентів процесу навчання, також це важливий показник при оцінюванні результату діяльності, адже закладена модель майбутнього.

За сферою задоволення потреб цілі розглядають як ті, що визначаються в певній галузі [4]:

- когнітивній (цілі містять інтелектуальні результати навчання, такі як, специфічні факти, поняття, методи тощо);
- психомоторній (цілі стосуються розвитку моторних здібностей здобувачів освіти, такі як навички, що регулюють рух тіла);
- ефективній (цілі, які проявляють себе у відчуттях та емоціях особистості; а саме про чуттєві цінності, такі як радість та зворушливість).

Українським науковцем О.Е. Коваленко визначено та сформульовано наступні вимоги до постановки цілей навчання [5]:

- відповідність основних вимог до майбутніх фахівців, що закладені у стандарті освіти;

- чітке визначення предмета навчальної діяльності або змісту навчального матеріалу, що має бути засвоєним здобувачами освіти;
- відбиття елементів навчальної діяльності здобувачів освіти у процесі досягнення мети навчання;
- відбиття елементів процесу досягнення мети навчання при формуванні досвіду особистості і її професійно-важливих якостей;
- подання точного опису особистісної якості здобувача освіти таким чином, щоб її можна було безпомилково відокремити від будь-яких інших якостей особистості;
- наявність способу однозначного виявлення діагностичних якостей майбутнього фахівця в процесі об'єктивного контролю їх сформованості під час навчальної діяльності;
- можливість виміру певної якості на основі контролю результатів навчання, наявність шкали оцінювання якості, на основі результатів виміру.

Мета навчання – дати здобувачам закладів фахової передвищої освіти уміння діяти, а знання повинні стати засобом навчання діям. Мета – це уявлення про кінцевий результат навчальної діяльності студента закладу фахової передвищої освіти [4]. Було визначено мету вивчення навчального матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» що представлена в табличній формі – таблиця 1.1.

Таблиця 1.1 – Мета вивчення навчального матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство»

Назва теми	Мета
1	2

Кінець таблиці 1.1

1	2
Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів	Навчальна: уміти підбирати оздоблювальні матеріали та фурнітуру до одягу згідно його функціонального призначення
	Розвивальна: розвивати в студентів вміння аналізувати, просторову уяву, творче та логічне мислення, естетико-композиційне відчуття, естетичний смак, спостережливість.
	Виховна: виховати відповідальне ставлення до професійної діяльності, естетичну культуру та смак, всебічний і гармонійний розвиток в галузі легкої промисловості.

На основі сформульованої мети навчання формуються завдання вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів». Розглянемо такі рівні сформованості знань щодо змісту навчальних елементів [3; 4]:

ОО – ознайомчо-орієнтований (здобувач освіти має орієнтовне уявлення щодо понять, подій, фактів, що вивчаються, здатен відтворити їх сутність, перебіг, пригадати основні дати, імена науковців чи фахівців галузі);

Ооз – підрівень знайомств (здобувач освіти має загальне уявлення про навчальний об'єкт, що вивчається);

Оор – підрівень репродукції (здобувач освіти здатен відтворювати та пояснювати суттєві ознаки та характеристики об'єкта, що вивчається);

ПА – понятійно-аналітичний (здобувач освіти має чітке уявлення та поняття щодо об'єкта, здатний виконувати смислове виділення, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати навчальний матеріал);

ПС – продуктивно-синтетичний (здобувач освіти має глибоке розуміння про сутність навчального об'єкту, здатен здійснювати синтез навчальної інформації, генерувати нові уявлення, складати таблиці даних тощо).

Завдання вивчення навчальної теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» подано в табличній форма – таблиця 1.2.

Таблиця 1.2 – Завдання вивчення навчальної теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство»

Зміст навчальної мети	Завдання	Назва рівня сформованості знань
Уміти підбирати оздоблювальні матеріали та фурнітуру до одягу згідно його призначення	Знати різновиди фурнітури та її призначення	ПА
	Знати матеріали, які належать до одягової фурнітури в залежності до його призначення	ПА
	Уміти підбирати фурнітуру для одягу з урахуванням різновидів тканини	ПА

Для того щоб досягти визначеної мети та завдань вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» необхідно здійснити відбір відповідного навчального матеріалу. Відтак, наступним етапом виконання кваліфікаційної роботи є компонування інформаційного поля та формування дидактичних одиниць навчального матеріалу.

Отже, нами представлено визначення поняття «Дидактичне проектування», зазначено що ціль є одним із головним компонентів навчального процесу. Представлено класифікацію цілей за сферою задоволення потреб здобувачів освіти та вимоги до постановки цілей навчання. Визначено навчальну, розвиваючу та виховну мету вивчення навчального матеріалу теми. Визначено завдання вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» на основі рівнів сформованості знань.

1.2 Компонування інформаційного поля та формування дидактичних одиниць навчального матеріалу

У закладах фахової передвищої освіти під час навчальної діяльності використовують різні види навчальних матеріалів. Ці навчальні матеріали умовно можна розділити на три групи. Усі навчальні матеріали, що використовуються під час освітньої діяльності у закладах фахової передвищої освіти, поділяються на три групи [6]:

1 навчальні матеріали (дидактичні) призначені для користування студентами, а це підручники, навчальні посібники, навчальні методичні посібники, практикуми, курси лекцій, робочі зошити, довідники, збірники з завданнями та вправами тощо.

2 навчально-методичні матеріали, що призначені для здобувачів освіти та викладачів – методичні вказівки, рекомендації, навчальні посібники, розробки.

3 методичні матеріали, що містять інформацію по методичних вказівках для виконання різних видів робіт, адресовані викладачеві по організації його діяльності.

Навчальний посібник є одним із найпоширеніших видів навчальної літератури, що використовується під час освітньої діяльності як здобувачами освіти, так і викладачами. Першим етапом проєктування навчального посібника з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» є компонування інформаційного поля. Інформаційне поле – відібраний матеріал теми з посібника, який буде викладати педагог здобувачам фахової передвищої освіти.

Відбір змісту навчального матеріалу виконується згідно з робочою програмою дисципліни «Матеріалознавство», яка представлена в Додатку А – Робоча програма навчальної дисципліни «Матеріалознавство». Для компонування інформаційного поля з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» було використано підручник та навчальні посібники [8; 9; 10], а також матеріал доповнювався іншими інтернет джерелами [18-33; 37].

Усю сукупність інформаційних джерел для компонування інформаційного поля було використано з метою кращого розкриття змісту матеріалу, адже від цього залежатиме продуктивність вивчення матеріалу студентами, його краще сприйняття, усвідомлення, розуміння і ефективне запам'ятовування.

Наступним етапом проектування основного тексту навчального посібника є формування дидактичних одиниць. Інформаційне поле поділяють на дидактичні одиниці – логічно завершені змістовно цілісні елементи скомпонованого навчального матеріалу.

Дидактична одиниця (далі – ДО) – це невелика частина інформації з навчальної дисципліни, яка логічно об'єднує поняття, що необхідні для сприйняття та засвоєння матеріалу здобувачами фахової передвищої освіти.

Множина понять теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» містить 21 дидактичну одиницю.

Назви дидактичних одиниць:

ДО1 – Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу

ДО2 – Поняття про оздоблювальні матеріали та їх різновиди

ДО3 – Поняття та різновиди стрічки

ДО4 – Визначення тасьми та її способи виготовлення

ДО5 – Характеристика та різновиди шнурів

ДО6 – Характеристика мережива. Способи виробництва мережива

ДО7 – Поняття, виготовлення та застосування гіпюру

ДО8 – Поняття та виготовлення тюлі

ДО9 – Шитво та його призначення

ДО10 – Характеристика інших видів оздоблювальних матеріалів.

ДО11 – Поняття фурнітура та її різновиди

ДО12 – Характеристика гудзиків

ДО13 – Гудзики та їх класифікація за призначенням

ДО14 – Способи виготовлення гудзиків

ДО15 – Різновиди гудзиків за сировиною

ДО16 – Різновиди гудзиків виготовлені пресуванням

ДО17 – Гачки та петлі, їх властивості

ДО18 – Поняття пряжки. Способи виготовлення пряжки.

ДО19 – Кнопки – поняття, призначення та їх різновиди

ДО20 – Поняття застібки–блискавки та її різновиди

ДО21 – Характеристика інших різновидів фурнітури

Зміст ДО навчального матеріалу з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» наведено в табличній формі у Додатку Б.

Отже, описано три групи навчальних матеріалів, що використовуються під час навчання у закладах фахової передвищої освіти. Зазначено, що навчальний посібник є одним із найпоширеніших видів навчальних матеріалів, що використовуються у закладах фахової передвищої освіти. Для проектування основного тексту навчального посібника з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» виконано компонування інформаційного поля на основі підручників, посібників та джерел інтернет. Здійснено формування дидактичних одиниць з теми, уся сукупність яких містить 21 дидактичну одиницю.

1.3 Побудова структурно-сміслової моделі та визначення логічної послідовності викладу навчального матеріалу

Для визначення логічної послідовності викладу навчального матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» необхідно побудувати структурно-сміслову модель. Структурно-смістова модель навчального матеріалу будується на основі графоаналітичного методу структурування. У п.1.2 кваліфікаційної роботи визначено множину понять з теми, що складається із 21

дидактичної одиниці. Розглянемо етапи побудови структурно-сміслової моделі [11]:

- 1 побудова графу взаємозв'язків між усією множиною понять теми;
- 2 побудова матриці взаємозв'язків між поняттями теми;
- 3 попередній розрахунок та визначення кількості шарів для побудови структурно-сміслової моделі;
- 4 побудова структурно-сміслової моделі з теми та її аналіз для визначення логічної послідовності викладу навчального матеріалу.

Для побудови графу взаємозв'язків між дидактичними одиницями аналізуємо зміст навчального матеріалу дидактичних одиниць та встановлюємо відповідні зв'язки. Тобто, ДО1 «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу» забезпечує вивчення ДО2 «Поняття про оздоблювальні матеріали та їх різновиди», щоб ознайомитись із поняттям про оздоблювальні матеріали та їх різновиди, в студентів має сформуватись знання щодо оздоблювальних матеріалів та фурнітури для виготовлення одягу, відтак на графі взаємозв'язків цей зв'язок позначаємо стрілкою (від ДО1 до ДО2). Аналогічно аналізуємо зв'язки між дидактичними одиницями та позначаємо їх на графі.

Аналіз змісту виділених дидактичних одиниць дозволив побудувати граф взаємозв'язків між дидактичними одиницями теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» (рис. 1.1) [8].

Проаналізуємо граф взаємозв'язків з метою виявлення «автономних вершин» та «замкнених контурів».

Автономна вершина – це дидактична одиниця, яка не має вхідних і вихідних зв'язків з іншими дидактичними одиницями. У випадку наявності автономних вершин у графі взаємозв'язків, таку дидактичну одиницю необхідно видалити, адже вона не має зв'язків із змістом навчального матеріалу теми, або знайти хоча б один зв'язок з іншою дидактичною одиницею.

Замкнутий контур – це наявність зв'язків між групою дидактичних одиниць, що не пов'язані з іншими дидактичними одиницями графу. Замкнутий

контур має мати хоча б один вхідний та один вихідний зв'язок, у іншому випадку необхідно видалити слабкий зв'язок, щоб розімкнути контур.

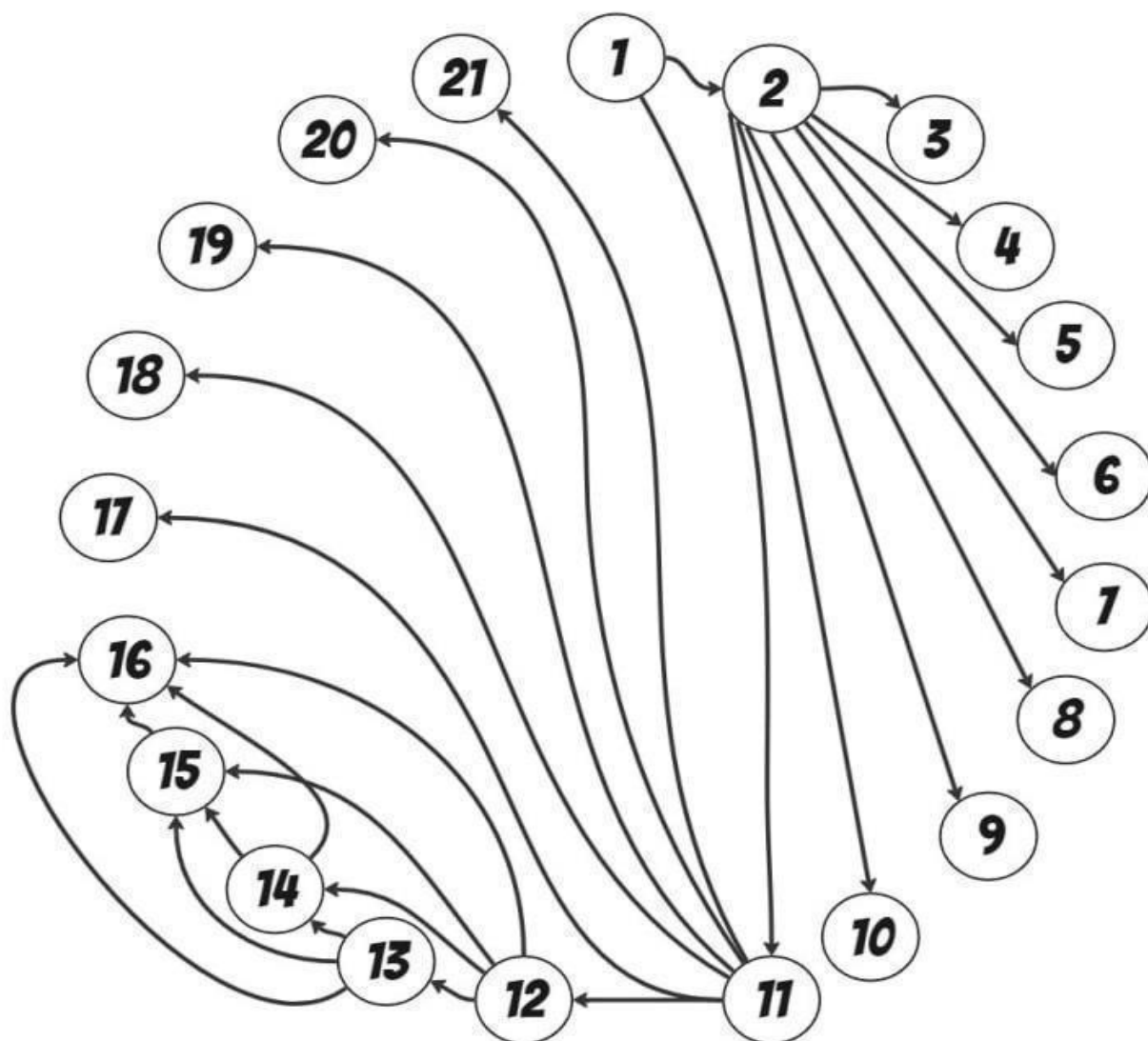

Рисунок 1.1 – Граф взаємозв'язків між дидактичними одиницями теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

На основі встановлених взаємозв'язків між дидактичними одиницями, було побудовано матрицю логічного зв'язку між дидактичними одиницями теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» та представлено її у формі таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Матриця взаємозв'язків між дидактичними одиницями теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

№. ДО	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Wb
1	–	1									1											2
2		–	1	1	1	1	1	1	1	1												9
3			–																			0
4				–																		0
5					–																	0
6						–																0
7							–															0
8								–														0
9									–													0
10										–												0
11											–	1					1	1	1	1	1	6
12												–	1	1	1	1						4
13													–	1	1	1						3
14														–	1	1						2
15															–	1						2
16																–						0
17																	–					0
18																		–				0
19																			–			0
20																				–		0
21																					–	0
Wa0	–	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	4	1	1	1	1	1	Шар 0
Wa1	–	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	2	3	4	1	1	1	1	1	Шар 1
Wa2	–	–	0	0	0	0	0	0	0	0	–	0	1	2	3	4	0	0	0	0	0	Шар 2
Wa3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	1	2	3	–	–	–	–	–	Шар 3
Wa4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	1	2	–	–	–	–	–	Шар 4
Wa5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	1	–	–	–	–	–	Шар 5
Wa6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	–	–	–	–	–	Шар 6

Заповнення клітин матриці виконується згідно з такими вимогами: якщо для вивчення дидактичної одиниці ДО2 необхідні знання дидактичної одиниці ДО1, то на перетині першого рядка і другого стовпця ставиться цифра 1. Аналогічно позначаються взаємозв'язки між усіма дидактичними одиницями, що встановленні на етапі побудови графу взаємозв'язків. Далі потрібно підсумувати кожен рядок матриці і отримане число вписати в стовпець праворуч

(Wb) та підсумувати окремо кожен стовпець матриці і отримане число записати в рядок знизу (Wa). Отримані суми в стовпці і рядку показують кількість вихідних і вхідних зв'язків для кожної вершини графа взаємозв'язків між дидактичними одиницями. При цьому самі отримані рядки і стовпці утворюють вектори Wa (вектор рядок) і Wb (вектор стовпець), розмірність яких дорівнює кількості рядків або кількості стовпців матриці взаємозв'язків між дидактичними одиницями теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

На наступному етапі вектор W_{a0} розкладаємо на шари. Кожен з шарів утворює відповідний вектор. Позначимо ці вектори через $V(z)$, де z – номер шару ($z \geq 0$). Розмірність векторів, а саме кількість елементів кожного шару, визначається в процесі розкладання вектора W_a на шари. В якості нульового шару береться вектор $V(0) = (DO\ 1)$. Елементами вектора є поняття з індексами, рівними номерами тих стовпців матриці, які відповідають нульовим елементом вектора W_{a0} . Перший шар будується згідно з формулою:

$$W_{a1} = W_{a0} - W_{b1} \quad (1.1)$$

де, W_{a1} – допоміжний вектор для побудови першого шару,

W_{b1} – вектор, рівний першому рядку матриці взаємозв'язків між дидактичними одиницями (номери рядків матриці відповідають номерам нульових елементів вектора W_a).

Попередній розрахунок побудови структурно–сислової моделі теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» здійснюємо за такими формулами:

$$W_{a2} = W_{a1} - W_{b2} - W_{b11};$$

$$W_{a3} = W_{a2} - W_{b3} - W_{b4} - W_{b5} - W_{b6} - W_{b7} - W_{b8} - W_{b9} - W_{b10} - W_{b12} - W_{b17} - W_{b18} - W_{b19} - W_{b20} - W_{b21};$$

$$W_{a4} = W_{a3} - W_{b13};$$

$$W_{a5} = W_{a4} - W_{b14};$$

$$Wa_6 = Wa_5 - Wb_{15};$$

$$Wa_7 = Wa_6 - Wb_{16}.$$

За результатами здійснених розрахунків, змогли розбити всю множину дидактичних одиниць навчального матеріалу на 7 шарів:

$$\text{Шар } 0 (V_0) = \text{ДО1};$$

$$\text{Шар } 1 (V_1) = \text{ДО2, ДО11};$$

$$\text{Шар } 2 (V_2) = \text{ДО3, ДО4, ДО5, ДО6, ДО7, ДО8, ДО9, ДО10, ДО12, ДО17, ДО18, ДО19, ДО20, ДО21};$$

$$\text{Шар } 3 (V_3) = \text{ДО13};$$

$$\text{Шар } 4 (V_4) = \text{ДО14};$$

$$\text{Шар } 5 (V_5) = \text{ДО15};$$

$$\text{Шар } 6 (V_6) = \text{ДО16}.$$

На основі побудови матриці взаємозв'язків та визначених семи шарів представлено множину дидактичних одиниць навчального матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» в структурно-смісловій моделі теми (рис. 1.2).

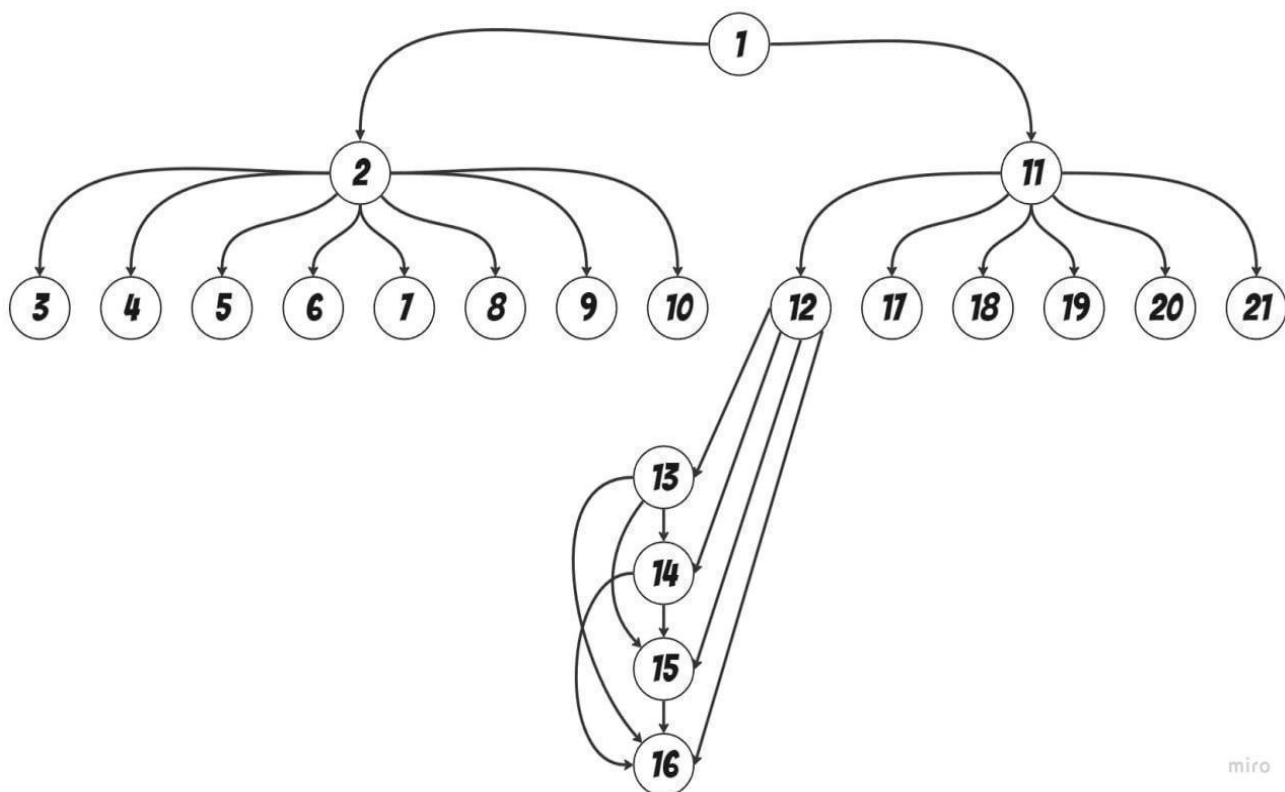

Рисунок 1.2 – Структурно-смілова модель теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

В результаті аналізу структурно-смісової моделі отримано оптимальну логічну послідовність викладу навчального матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів». На рисунку 1.3 представлено послідовність викладу навчального матеріалу теми.

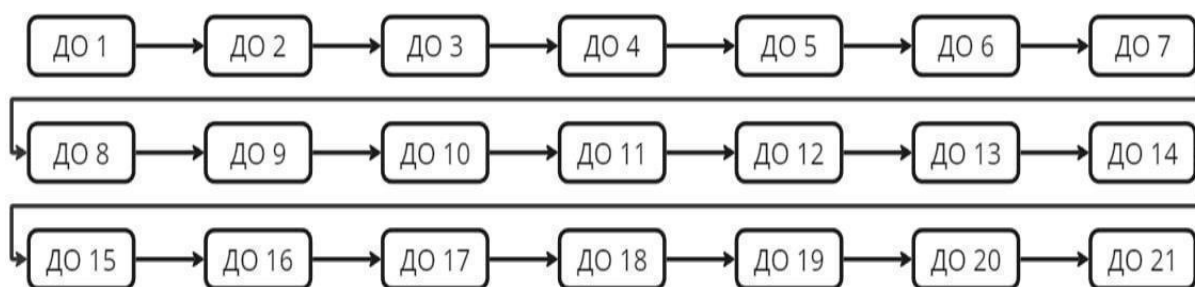

Рисунок 1.3. – Послідовність викладу навчального матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

Таким чином, побудовано структурно-сміслову модель теми на основі сформованих дидактичних одиниць навчального матеріалу для яких побудовано граф взаємозв'язків теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів». Аналіз графу показав, що автономних вершин та замкнутих контурів не виявлено, отже на основі графу побудовано матрицю взаємозв'язків між основними дидактичними одиницями. Відтак, на базі отриманого результату побудовано структурно-сміслову модель теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів». Аналіз структурно-сміислової моделі, дозволив отримати оптимальну послідовність викладу навчального матеріалу.

2 Розробка елементів методичного апарату навчального посібника

2.1 Вимоги до розроблення навчального посібника

Основними навчальними матеріалами в освітній діяльності закладів фахової передвищої освіти є підручник та навчальний посібник [9]. Підручник – навчальне видання з систематизованим викладом змісту дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі та офіційно затверджене як таке.

Навчальні посібники – це навчальні видання, які доповнюють або частково чи повністю замінюють розроблений підручник та офіційно затверджені в якості таких видів видань [10].

У Державному стандарті України ДСТУ 3017:2015 зазначено і про такі види посібників для навчального процесу: наочний посібник, практичний посібник, наочний навчальний посібник, навчально–методичний посібник [34]:

- наочний посібник – видання, зміст якого передається в основному зображувальними засобами;
- практичний посібник – виробничо-практичне видання, призначене практичним працівникам для оволодіння знаннями та навичками при виконанні будь-якої роботи, операції, процесу;
- навчальний наочний посібник – навчальне образотворче видання матеріалів на допомогу у вивченні, викладанні чи вихованні. Дидактичний матеріал - це тип наочного навчального посібника, зазвичай карти, таблиці тощо, які надаються студентам для самостійного ознайомлення.
- навчально-методичний посібник – навчальне видання з методики викладання навчальної дисципліни (її розділу, частини).

Навчальний посібник є різновидом навчальної літератури, видання якого затверджені Міністерством освіти та науки України як нормативне видання з відповідним грифом (гриф: «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»). Тобто, присвоєння навчальному посібнику грифу свідчить про те, що навчальний посібник відповідає встановленим вимогам, а саме змісту навчальної програми з дисципліни, відповідності умовам галузі застосування та належному обсягу, а також відповідному технічному оформленню для використання в навчальному процесі у закладах фахової передвищої освіти.

Державні правила та санітарні норми, що чинні в Україні, визначають навчальні посібники як навчальні видання, що доповнюють чи замінюють підручник при викладі навчальних матеріалів з певної навчальної дисципліни. Навчальний посібник може містити в своєму змісті лекції, методичні матеріали, прописи, робочий зошит, розвиваючі ігри тощо, що використовується в освітньому процесі.

Навчальний посібник має забезпечувати науковий зміст матеріалу, точність, стислість і доступність викладу, логічність та послідовність, чіткість формулювання визначень, правил, законів і ідей, точну і зрозумілу для здобувачів освіти мову тексту, поширення навчальних матеріалів, які правильно класифіковані за розділами та параграфами. Найбільш важливий матеріал повинен бути ілюстрований схемами, рисунками, картами, структурним і типографським оформленням.

Матеріал для навчального посібника структурно складається з теоретичного, емпіричного і практичного компонентів процесу засвоєння знань [35].

Емпіричне знання містить інформацію про чуттєвий досвід особистості, відображаючи поверхневі зв'язки і відносини. Ця частина навчального матеріалу призначена для того, щоб студенти навчилися систематизувати факти та явища які досліджують, розуміти різноманітні класифікації, створювати та використовувати їх. Емпірично сформовані абстракції (наприклад, уявлення про сторони об'єктів) є обов'язково «матеріалом», завдяки якому відбувається

перехід від чуттєвого конкретного до конкретного (до сутності). Теоретичні знання відповідають змісту теоретичних компонентів у навчальних посібниках і містять відомості, що розглядають сутність відношення речей. Емпіричне знання використовує наукові поняття для відтворення ідеалізованих суб'єктів та їх систем. Без теоретичного осмислення навчального матеріалу явища можуть бути предметом лише емпіричних компонентів.

Практичний компонент навчального матеріалу є важливим засобом підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності, розвитку їх творчих здібностей, формування професійно-важливих якостей, поглядів і переконань, інтересу до знань тощо. Практичний компонент навчального матеріалу охоплює інформацію щодо організації її засвоєння (запитання, таблиці, пізнавальні завдання, зразки розв'язання завдань, проблемні ситуації, пояснення до тексту та ілюстративного матеріалу), а також інформацію про способи діяльності або способи творчості (опис творчої діяльності, проблемно-пошукові завдання, теоретичні і прикладні завдання, правила діяльності, рекомендації, послідовність виконання або аналізу малюнків, що ілюструють окремі прийоми трудової діяльності тощо), тобто інформаційний навчальний матеріал.

Підготовка, експертиза, апробація та видання навчальних посібників здійснюється згідно з перспективним планом видань, у якому зазначається назва, автор, вид та призначення навчального посібника, терміни його проєктування. Автор, а разом і з ним може зазначатися офіційна назва установи у якій спроектовано навчальний посібник (науково-методичний центр, заклад професійної освіти, заклад фахової передвищої освіти тощо), подає до видавництва два екземпляри рукопису. Рукопис до видавництва подається не пізніше як за рік до терміну видання навчального посібника. Видавництво, а саме відповідна комісія, робить експертизу навчального посібника за участі автора. Експертиза включає в себе і науково-методичне опрацювання. Після завершення експертизи опрацьовані рукописи (у двох примірниках) разом із рецензією, відповіддю автора на зауваження і пропозиції рецензентів та видавництва, його висновками і пропозиціями) подаються на розгляд предметної комісії Інституту

модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України, яка протягом місяця розглядає і дає висновок про якість навчального посібника та надання йому відповідного грифу, який встановлює призначення і вид навчального посібника [9].

В регіональних закладах, відповідальних за видання навчальної літератури (місцеві органи управління освітою, освітні заклади), здійснюють вивчення якості навчального посібника, що отримав гриф із рекомендацією для використання у закладах фахової передвищої освіти. Сформульовані висновки та пропозиції надсилаються до Інституту модернізації змісту освіти і можуть бути двох видів: щодо удосконалення чи доповнення змісту навчального посібника або зняття з видавництва.

Основне призначення розробки та видання навчального посібника – допомогти здобувачу освіти ефективно організувати власну самостійну діяльність з певної дисципліни та мати можливість самостійно здійснити контроль здобутих знань. Саме тому під час створення змісту навчальних посібників важливо пам'ятати про їх високий науково-методичний рівень, довідковий апарат видання, практичну спрямованість та міжпредметну відповідність. Навчальний посібник, як правило, у своєму змістовому наповненні має два компоненти: змістовий текст) та методичний (система завдань, спосіб організації навчального тексту, ілюстративного матеріалу (рисунок, фотографії, діаграми, схеми тощо, офіційні та архівні документи). Як допоміжним, третім компонентом навчального посібника можна виокремити технічне виконання – поліграфічне оформлення, апарат орієнтування, умовні позначення, довідковий матеріал тощо.

Під час проєктування навчальних посібників використовують систему дидактичних принципів навчання, методів та форм дослідної діяльності, що полягає у дотриманні таких вимог:

- визначенні способу здобуття необхідних для здобувачів освіти знань, які відображають процеси та явища у галузі дослідження;

- передбаченні бажаного шляху, на якому досягається визначена науково-дослідницька мета;
- забезпеченні всебічності отримання навчальної інформації щодо процесу чи явища, які вивчаються;
- введенні нової, актуальної інформації до теоретичної науки;
- необхідному уточненні, систематизації та збагаченні змісту понять і необхідних термінів у галузі дослідження;
- створенні системи навчальної інформації, яка базується на об'єктивних фактах та логіко-аналітичного інструментарію наукового пізнання;
- забезпеченні системності завдань для закріплення і повторення нового матеріалу, перевірки знань.

Розглянемо алгоритм проєктування навчальних посібників, що складається із таких етапів [10]:

1 визначити концепцію навчального посібника, його основну мету і завдання, обов'язково враховуючи головну функцію навчальної дисципліни і характер її бажані результати навчання;

2 обрати тип навчального посібника в залежності від специфіки навчальної дисципліни та умінь, якими повинен оволодіти здобувач фахової передвищої освіти, структури знань, які він повинен засвоїти, а також мети навчання в рамках навчальної дисципліни;

3 визначити обсяг навчального посібника, що має відповідати виділеному часу на вивчення дисципліни, характер мети і змісту навчальної інформації. Обсяг навчального посібника має відповідати обсягу часу, визначеного навчальним планом і робочою навчальною програмою для вивчення дисципліни;

4 виділити систему основних понять, які в різних навчальних елементах будуть представлені здобувачам освіти, встановити логічний зв'язок між цими основними поняттями та навчальними елементами, визначити, які

знання і уміння інших навчальних дисциплін необхідні для засвоєння відібраного навчального матеріалу;

5 визначити структурний поділ навчального посібника, і сформулювати його назви й у такій послідовності: тематичний блок, розділ (тема), параграф (підтема). Їх назви мають бути сформульовані так, щоб було зрозуміло, що є предметом навчання у кожній структурній одиниці;

6 логічно упорядкувати навчальний матеріал посібника, в такій послідовності, в якій він буде засвоюватися студентами: часткове – загальне, просте – складне, конкретне – абстрактне тощо. Здійснити узагальнення, синтез основних відомостей і відносин між елементами змісту навчального матеріалу в рамках кожного навчального елемента і обрати такі модельні варіанти, за допомогою яких буде висвітлено практичне застосування засвоєних знань, методів і видів майбутньої професійної діяльності при вирішенні завдань теоретичного та практичного спрямування;

7 розробити навчальні завдання метою яких є перевірка засвоєння, закріплення та практичне застосування здобутих знань, сформулювати конкретні запитання, завдання та вправи за допомогою яких студент може перевірити рівень досягнення поставленої мети;

8 відібрати ілюстративний матеріал, розмістивши його в логічній послідовності, визначити зміст, вид і форму представлення кожної ілюстрації;

9 виконати відбір дидактичних прийомів і методів організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, які б відповідали характеру визначеної мети;

10 визначити для навчального посібника відповідні та необхідні показники;

11 вибрати найбільш доцільну для проєктованого навчального посібника систему виокремлень, позначок, сигналів-символів.

Будь-який навчальний текст у навчальному посібнику має відповідати таким критеріям: адекватність, логічність, швидкість і ефективність сприйняття студентами навчальної інформації. Дотримання цих критеріїв здійснюється

завдяки існуючим принциповим позиціям. Загалом, виклад змісту навчального матеріалу повинен відповідати таким вимогам [36]:

1 науковість. Навчальний матеріал повинен відповідати вимогам науковості, включаючи глибину, коректність та врахування останніх досягнень у відповідній галузі. Засвоєння матеріалу повинно базуватися на сучасних методах наукового дослідження, таких як експеримент, порівняння, спостереження, абстрагування тощо;

2 доступність. Навчальний матеріал повинен бути доступним для студентів, що передбачає визначення теоретичної складності та глибини вивчення. Неприпустимою є надмірна ускладненість, яка може зробити оволодіння матеріалом непосильним для студентів;

3 проблемність. Вивчення матеріалу повинно стимулювати розумову активність студентів, особливо коли вони зіткнуться з навчальною проблемною ситуацією, що сприяє їхньому розвитку та зростанню;

4 наочність. Навчальний матеріал повинен враховувати чуттєве сприйняття студентів, надаючи можливість особистого спостереження за об'єктами, макетами та моделями;

5 системність. Засвоєння матеріалу повинно відбуватися в рамках певної системи знань у вивченій галузі. Подача матеріалу повинна бути систематизованою та логічною, з урахуванням логічного порядку, міжпредметних зв'язків та логікою навчання.

Узагальнюючи, врахування принципів індивідуалізації, інтерактивності, систематизації і структурування є важливими при створенні навчальних посібників. Проте, питання про впровадження принципу повноти і безперервності дидактичного циклу залишається обговорюваним і потребує додаткових вивчень, зокрема у контексті конкретних видань [10].

У процесі розробки структури та змісту навчального посібника важливо керуватися такими принципами:

- принцип пріоритетності педагогічного підходу: вимагає постановки освітньої мети та розробки змісту освітньої діяльності на основі декількох дидактичних підходів, таких як системний, синергетичний, проблемний, алгоритмічний, програмований, проектний, евристичний, компетентнісний та інші;
- принцип відповідності кредитно-трансферній системі організації навчального процесу: передбачає раціональний поділ навчального матеріалу на модулі та перевірку якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу кожного модуля. Використання гнучкої шкали оцінювання сприяє реальній диференціації навчальних досягнень студентів, стимулює їхню активну самостійну роботу та розвиває творчі здібності;
- принцип позитивної мотивації та сприятливого емоційного навчання: досягається за допомогою стимулювання внутрішніх мотивів навчання, таких як інтерес, потреби, прагнення до пізнання і захоплення процесом навчання. Цікавий виклад матеріалу допомагає розкрити складні наукові поняття і проблеми, активізує розумову і творчу діяльність студентів;
- принцип практичної зорієнтованості навчання: реалізується через методичні рекомендації щодо впровадження запропонованого матеріалу у реальний навчальний процес.

Дотримання вищезазначених принципів дає змогу розробити низку навчальних посібників [11].

При розробленні навчально-методичних матеріалів тобто навчальних посібників слід враховувати наступне:

- навчальні посібники мають мати достатньо високий науково-методичний рівень, вміщувати необхідні довідкові матеріали;
- навчальні посібники повинні бути написані та викладені в доступній формі, а навчальні матеріали повинні бути актуальні та пов'язані для практичної

роботи, у навчальному посібнику мають простежуватися тісні міждисциплінарні зв'язки.

При створенні структури навчального посібника важливо враховувати наступні аспекти[10; 36]:

- основну мету та завдання дисципліни;
- структуру і зміст навчальної програми;
- специфіку предметної галузі, що охоплюється дисципліною;
- освітні технології, які застосовуються в навчальному процесі;
- функціональні можливості всіх компонентів навчального посібника, включаючи основний, додатковий та пояснювальний текст, а також структурні елементи видання;
- взаємозв'язки між різними дисциплінами та внутрішні зв'язки у межах конкретної дисципліни;
- закономірності пізнавальної діяльності здобувачів фахової передвищої освіти;
- початковий рівень підготовки студентів у галузі в якій здійснюється підготовка;
- формування компетентностей у студентів.

Структура навчального посібника передбачає наступні компоненти:

- 1 зміст, який включає перелік розділів, вступ або передмову;
- 2 основний текст;
- 3 розділ із питаннями та тестами для самоконтролю;
- 4 секції із завданнями, обов'язковими та додатковими прикладами;
- 5 інформаційні дані, корисні для розв'язання задач (словники, таблиці, схеми тощо);
- 6 орієнтаційний апарат у матеріалах навчального посібника, включаючи предметний та іменний покажчики.

Структура вступу визначається елементами, які враховують текст основної частини навчального посібника і адаптовані до конкретної дисципліни та читацької аудиторії. Вступ може включати дві групи інформації [36]:

а) характеристика дисципліни або її розділу, яка включає:

- історичні відомості;
- оцінку поточного стану;
- тенденції та перспективи розвитку галузі;

б) характеристика представленого підручника або його розділу, в яку входять:

- логіка побудови змісту навчального посібника;
- особливості структури та послідовності інформації в навчальному посібнику;
- можливості самостійного освоєння студентами дисципліни та інші аспекти.

У зміст навчального посібника слід включити ілюстративний матеріал – графічний матеріал, що ілюструє педагогічний принцип науковості навчального посібника за допомогою конкретних засобів візуалізації.

До апарату орієнтування посібника належить зміст та умовні позначення.

Зміст є складовою частиною дидактичної підсистеми, яка містить перелік розділів тексту з вказівкою номерів сторінок, на яких вони розташовані. Структура змісту навчального посібника повинна бути чіткою та зрозумілою, а сам зміст повинен лаконічно та точно відображати розподіл матеріалу в посібнику.

У розробленому посібнику зміст представляємо у вигляді рисунку (рисунок 2.1).

Передмова – це складова у виданні, адже тут пояснюється про цілі та зміст побудови книги. Головна вимога: охарактеризувати роль та місце навчального видання в процесі навчання за спеціальністю та дисципліною. Висвітлено

актуальність обраної теми та в цілому її місце в змісті освіти. Це частина структури навчального посібника, що є початковим складовим елементом, який вводить в зміст та проблематику дисципліни, розкриває дисципліну та становлення розвитку з іншими галузями що вивчаються.

ЗМІСТ

Передмова	4
1 ОЗДОБЛЮВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ	5
1.1 Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу.	5
1.2 Поняття оздоблювальні матеріали та їх різновиди.	7
1.3 Поняття та різновиди стрічки.	9
1.4 Визначення тасьми та її способи виготовлення	12
1.5 Характеристика та різновиди шнурів	14
1.6 Характеристика мережива. Способи виробництва мережива	16
1.7 Поняття, виготовлення та застосування гіпюру	18
1.8 Поняття та виготовлення тюлі	20
1.9 Шитво та його призначення	22
1.10 Характеристика інших видів оздоблювальних матеріалів.	24
1 ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ	28
2 ШВЕЙНА ФУРНІТУРА	30
2.1 Поняття фурнітура та її різновиди	30
2.2 Характеристика гудзиків	32
2.3 Гудзики та їх класифікація за призначенням	34
2.4 Способи виготовлення гудзиків	36
2.5 Різновиди гудзиків за сировиною	38
2.6 Різновиди гудзиків виготовлених пресуванням	39
2.7 Гачки та петлі, їх властивості	40
2.8 Поняття пряжки. Способи виготовлення пряжки.	42
2.9 Кнопки – поняття, призначення та їх різновиди	43
2.10 Поняття застібки-блискавки та її різновиди	45
2.11 Характеристика інших різновидів фурнітури	48
2 ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ	51
Перелік джерел посилання	55
Словник	57

Рисунок 2.1 – Зміст навчального посібника

Фрагмент з посібника представлено на рисунку 2.2.

Передмова

Матеріалознавство - це обов'язкова дисципліна, що необхідна у підготовці майбутніх фахівців для швейної промисловості. Дисципліна «Матеріалознавство» пов'язана з хімією, фізхімією полімерів, математикою та багатьма іншими науками в галузі технології, дизайну та моделювання одягу.

Швейна фурнітура – це сукупність численної кількості пристроїв і матеріалів, використовуваних при виготовленні дизайну одягу та оформленні швейних виробів. Без них звичний виріб так би і залишився б простим клаптем тканини.

Поняття швейна фурнітура своїм корінням сягає того часу, коли з'явився одяг. Без тканин, з яких виготовлені практично всі моделі одягу, без ниток, гудзиків та іншого швейного приладдя не можна було б створити будь-який одяг, який би носився роками або був придатний більше одного разу.

Види швейної фурнітури. Всю швейну фурнітуру можна поділити на: декоративну та функціональну

Після вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» майбутні фахівці оволодіють знаннями про структуру і властивості матеріалів, асортимент та вміння якісного та раціонального вибору матеріалів для виготовлення швейних виробів, уміннями стандартної оцінки якості матеріалів і правильного формулювання вимог до матеріалів. Глибокі знання фахівців та вміння їх використання – одна з умов підвищення якості швейних виробів.

Матеріалознавство навчає і рекомендує раціональні та економічні способи використання матеріалів у швейній промисловості. Зрештою матеріали розрізняються за своїми властивостями, конструкцією і способами виготовлення. Одяг має відповідати гігієнічним, технічним, естетичним, економічним та естетичним вимогам. Усі матеріали, які використовують у швейній промисловості для виготовлення одягу, можна розділити на групи за їхнім призначенням: основні матеріали, підкладкові матеріали, утеплювальні, прокладкові матеріали, матеріали для з'єднання одягу, оздоблювальні матеріали та фурнітура.

Рисунок 2.2 – Передмова навчального посібника

Вступ включає наступні аспекти: актуальність обраної теми; значення навчальної дисципліни в соціальному значенні та змістовну її характеристику; структуру та особливості викладу навчального матеріалу основної частини.

Умовні позначення в навчальному посібнику є невід'ємною складовою структури, яка сприяє організації навчального процесу, вони є позатекстовим структурним елементом апарату організації засвоєння змісту навчального матеріалу. Умовні позначення виконують різні функції, такі як стимулювання активної пізнавальної діяльності студентів, надання опори для мислення, сприяння різноманітності способів обробки інформації та розвитку умінь

працювати з навчальними матеріалами. Водночас символічні засоби візуальної орієнтації викладача спрямовані на методичні аспекти управління освітнім процесом. Ефективні умовні позначення повинні бути лаконічними, зрозумілими з точки зору очікувань для конкретного застосування та легко розшифровуватись здобувачами фахової передвищої освіти. Їх застосування спрямоване на уникнення повторень інструкцій, збереження часу для навчання студентів, спрощення пошуку необхідної інформації та дотримання принципів сучасного дизайну в навчальному посібнику [38].

В розробленому навчальному посібнику використано різноманітні умовні позначення відповідно до змісту, який вони акцентують (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Умовні позначення, що використано у тексті посібника

№ з/п	Умовне позначення	Назва умовного позначення	Зміст умовного позначення
1	!	пояснювальний текст	Використовується для акцентування уваги студентів на визначеннях у навчальному посібнику
2	○	цікаві факти	Додатковий текст або цікаві факти з історії оздоблення та фурнітури для виготовлення одягу
3	?	питання для самоконтролю	Питання для самоперевірки засвоєння знань
4	*	творчі завдання	Завдання в якому студент має продемонструвати свої творчі уміння, а також вміння застосовувати вивчений матеріал

У навчальних посібниках повинні бути включені джерела, з яких отримано фактичний матеріал, і ці джерела повинні бути вказані в відповідних посиланнях та в бібліографічному списку. Основні компоненти бібліографічного опису включають прізвище автора, назву твору, місце видання, назву видавництва, рік видання та кількість сторінок [34].

Приклад оформлення бібліографічного опису посібнику «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» показано на рисунку 2.4.

Перелік джерел посилання:

1. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство. Підручник. – Львів: Світ, 2003. – 240 с.
2. Патлашенко О.А. Матеріалознавство швейного виробництва: навч.пос-че видання – К.: Арістей, 2006. – 288 с.
3. Кущевський М.О., Швець Г.С. Матеріали Швейного виробництва: навчальний посібник – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. – 412 с.
4. Матеріалознавство: методичні вказівки до лабораторних робіт для студентів спеціальностей «Технологія легкої промисловості» / М.О. Кущевський, Г.С. Швець. – Хмельницький: ХНУ, 2019. – 155 с.
5. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія з давнини до сьогодення.(пер. з англ.) – Харків: Фактор, 2014. – 256 с.: іл.

Рисунок 2.3 – Фрагмент бібліографічного списку навчального посібника

Основний текст навчального посібника виконано шрифтом Time New Roman. Щоб виділити параграф – написано контрастним за кольором відносно тексту.

Отже, опрацьовано структуру навчального посібника, згідно з критеріями, алгоритмами та принципами розробки навчальних посібників. Визначено основні складові апарату посібника, а саме апарат орієнтування (зміст, умовні позначки, бібліографічний список). Представлено розроблені фрагменти апарату орієнтування навчальним посібником «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

2.2 Обґрунтування додаткового та пояснювального тексту

Навчальні посібники повинні бути точними, надавати необхідний розподіл навчальних матеріалів за науковим змістом, простоту викладу матеріалів, легко зрозумілі формулювання визначень, правил та законів, також повинні бути точними та доступною мовою тексту, рівнозначний розподіл навчального матеріалу за розділами та параграфами. Матеріал, який є достатньо важливим, проілюстрований малюнками, різноманітними схемами, відповідним чином структурований та оформлений шрифтами [34; 35].

В залежності від змісту, будови, а також використання в навчальному процесі тексти поділяють на: основні, додаткові і пояснювальні. Кожний з цих типів тексту має свою особливість.

Основний текст навчального посібника - це дидактичний та методично-оброблений та систематизований навчальний текст. Текст, який є основним, відображає систему провідних понять курсу, які є простими та складними, спеціальними та загально біологічними. В залежно від того яким чином розкривається зміст поняття, основний текст має описовий чи змішаний характер [38].

Додатковий текст – це мотиваційно-пізнавальне звернення до студентів, матеріали якого містять документально-хрестоматійні зміст та не є обов'язковими у вивченні.

Пояснювальний текст має в собі допоміжні елементи, а саме: примітки, роз'яснення, словник тощо. Як правило, розташований на сторінці котрій розміщений основний текст. Містить роз'яснення, популяризаційну інформацію, довідку тощо.

Зміст додаткового та пояснювального тексту подано в табличній формі - таблиця 2.2.

Таблиця 2.2 – Зміст додаткового та пояснювального текстів до дидактичних одиниць навчально матеріалу теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

Назва ДО	Пояснювальний текст	Додатковий текст
1	2	3
Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу	Асортимент матеріалів для обробки чи оздоблення одягу дуже різноманітний: гудзики, тасьми-блискавки, стрічки, тасьми, шнури, нашивки, різноманітні мережива та гіпюри, люверси, бісер і т.п., що відрізняються від основних матеріалів фактурою, кольором, призначенням.	Буквально століття назад функції оздоблення та фурнітури були використовували чітко по призначенню. Проте з плином часу це все перемішалось, що додає одягу певної естетичності та особливої унікальності виробу.
Поняття про оздоблювальні матеріали та їх різновиди	Оздоблювальні матеріали – це матеріали для декоративного оздоблення одягу.	Тривалий час народне ткацтво та вишивка існували у вигляді домашнього заняття для дозвілля, а згодом розвинулись у кустарні промисли. Оздобою до одягу слугували ткані або вишиті орнаменти. Завдяки чому костюму надавало вигляд святковості та неповторності. Частини українського костюма зазвичай виконували у світлому або білому кольорі. Прикрашали елементи одягу різними прикрасами, яскравими оздобами, яскравими намистами, стрічками.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Поняття та різновиди стрічки	Стрічка – це тонка тканина смужка, яка буває різної ширини та виготовляється на стрічкових верстатах., утворюються наступними переплетеннями : полотняними, саржевими, атласними, ворсовими та різноманітними дрібно та великовізерунчастими.	Історія появи застосування атласних стрічок починається ще в епоху коли з'явилося шовківництво в Китаї. Шовкові волокна та унікальна технологія плетіння ниток допомогло отримати ідеально рівний та гладкий матеріал під назвою «атлас». Являє собою приємну на дотик щільну тканину з ідеально блискучою поверхнею. Отже, після розкрою завжди залишалися обрізки, які і почали застосовувати для декорації аксесуарів та меблів. Ідея виявилася надзвичайно вдалою та швидко стала популярною в усьому світі. Тож через певний час налагодили виробництво з виготовлення атласних стрічок надзвичайно різних кольорів та різноманітної ширини.
Визначення тасьми та її способи виготовлення	Тасьма – це плоскі, різної ширини, волокнистого складу, кольору та структури смужки, які виготовляють плетеним або в'язанням способом з однієї системи ниток і які переплітаються під кутом 40-50°.	З X століття пов'язки стали відомі на Русі, і отримали назву налобник. Їх носили неодружені жінки. Налобниками закривали увесь лоб, адже вони були широкими, ззаду на стрічки вони зав'язувались та прикрашалися вишивкою, або ж блискучими металевими пластинками та кольоровими намистинами.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
		З початком епохи Ренесансу та навіюванням моди на античне, європейські дами з вищого суспільства почали носити на волоссі із матерії чи шкіри вузькі тасьми, оздоблені різноманітними коштовними камінцями або просто китицями чи помпонами.
Характеристика та різновиди шнурів	Шнури – це круглі плетені, кручені або в'язані мотузки з ниток із використанням гумових жилок або без них.	Аграмант – плетіння з шнура для оздоблення штор, м'яких меблів. Аксельбант – наплічник шнур зі срібних, золотих або кольорових ниток, оздоблений металевими наконечниками. Раніше це була наплічна нашивка на вбранні лакеїв, швейцарів. Бант – прикраса у вигляді пишного вузла зі стрічки чи шнура. Приналежність до орденського знака. Басон – плетені шнури, тасьма, бахрома, китиці для оздоби Валансьєн (назва чого походить від французького м. Валансьєна) - тонке мереживо з великими петлями і обрамлене по периметру тонким шнуром. Кант – кольоровий шнурок чи смужка тканин, яку вшивають у шви одягу. Корд – міцна кручена нитка (з бавовняного прядива, різних хімічних волокон), виробляють шнурки.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Характеристика мережива. Способи виробництва мережива	Мереживо – декоративні елементи з тканини і ниток. Бувають прозорими, сітчастими, плетеними, в’язаними або вишитими, і отримано їх машинним або ручним способом.	Справжнє мереживо з’явилося в кінці XV, на початку XVI століття у Фландрії та Італії. Карл V видав наказ у 1500-х роках що мистецтво мереживоплетіння повинно викладатися у бельгійських школах та монастирях. Мереживо вважають чудовою альтернативою – вишивці. На відміну від вишивки, мереживо можна відшити і пришити знову. У 1972 році у місті Брюге відкрили перший центр по мереживу, задля відродження традицій плетіння. Мереживо це продукт творчої роботи. Шаблони мережива вигадували та замальовували виключно митці, художники та ювеліри.
Поняття, виготовлення та застосування гіпюру	Гіпюр – це різновид мережива, який з’єднаний між собою ажурною сіткою, та складається з випуклих різноманітних фігур, повітряної вишивки, яку виконують бавовняною пряжею чи текстурованою ниткою на бавовняній чи шовковій натуральній тканині, що просоченій алюмінієвими солями.	По історії першими, хто носив на собі гіпюр були – фараони.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Поняття та виготовлення тюлі	Тюль – це рідке сітчасте полотно, яке буває гладким і візерунчастим.	Винахід тюлю корінням сягає в глибину XV століття до Франції, У французького короля ось-ось повинна відбутися весільна церемонія, в честь цього він віддав наказ на створення особливого матеріалу, який зможе приховати від цікавих очей обличчя обраниці, при тому не обмежуючи її власний погляд. Величезна кількість майстрів намагалися виконати важливе замовлення, однак лише ремісники з міста Тюль змогли втілити його в життя. Надалі тюль перейшов з весільних традицій в інтер'єр, став використовуватися для пошиття штор.
Шитво та його призначення	Шитво – це смужки з бавовняних тканин (типу батисту, ситцю, міткалю), які вишиваються технікою «Рішельє» різної ширини та використовуються для оздоблення деталей одягу, білизни чи корсетних виробів.	Вишивка рішельє ажурний брід. Ажурна техніка виконання вишивки рішельє особлива тим, що основні лінії візерунка обшиваються гладцевим валиком, а тканину вирізається. При цьому, на місцях вирізаної тканини можуть бути бріди або ж прокладатися сіточки, малюнок чи просто залишитися просвіти. Бріди — це обметані повітряні рядки, служать для з'єднання протилежних сторін тканини.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Характеристика інших видів оздоблювальних матеріалів	Бісер (бусини) – це об’єкти невеликих розмірів з отвором для нитки. Нашивка – це декоративний елемент, зазвичай із тканини або вишитий, прикріплюється до одягу для прикрашання, позначення приналежності до певної організації чи для передачі певної символіки, інформації.	Існує історія про походження бісеру, яке відноситься до фінікійських купців, які займалися перевезенням соди, видобутої в Африці. Якось вони зупинилися для відпочинку на березі Середземного моря, щоб приготувати їжу потрібні були камені, яких не виявили поруч. Вирішили чоловіки використовувати в якості підставки содові брили. Згодом, як вогнище охоллоло, під ним виявили злиток прозорий мов вода, блискучий мов золото і твердий як камінь. Це було перше скло, з якого пізніше стали виробляти бісер. На Русі перша майстерня з виготовлення бісеру та стеклярусу була відкрита Ломоносовим у XVIII столітті. Виготовлені вироби могли носити тільки члени царської сім’ї. У стародавні часи бісер виступав в якості грошової одиниці. Ця властивість збереглася по сьогодні. Адаже умілиці обмінюють свої гроші на упаковки з красивим бісером.
Поняття фурнітура та її різновиди	Фурнітура - допоміжні матеріали, які застосовують під час виготовлення швейного виробу, для застібок в одязі та для його оздоблення.	Понад 4000 років тому з’явилася перша фурнітура для одягу Стародавньому Китаї.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Характеристика гудзиків	Гудзик-це елемент декору, який має функціональне навантаження одягу утримуючи деталі одягу на своїх місцях.	Гудзики колись слугували прикрасами, позначали відповідний статус людини. Багато гудзиків на костюмі - вельможа. Мало – простолюдин. Король Франції носив понад 13500 гудзиків на своєму мундирі, щоб ніхто не сумнівався у його монаршому статусі.
Гудзики та їх класифікація за призначенням	Поділяють гудзики на сорочкові та білизняні, платтяні, брючні, костюмні, пальтові, також уніформу залежно до призначення.	З'явилися перші гудзики ще у стародавньому Римі у III тисячолітті до н.е. Найстаріші гудзики, відомі людству, знайшли археологи в долині річки Інд, а зроблені вони були з черепашок. Також тоді матеріалом слугували кістки, камені, глиняні зліпки, палички і металеві злитки. Тоді їх використовували суто як прикрасу для одягу. Ще колись гудзики вказували на високий статус людини у суспільстві. На Русі їх використовували, як амулет. Згодом з'явилася мода на манжет, який застібається на гудзик. Філобутоністи - це люди, які колекціонують гудзики. Всесвітній День гудзиків - 6 листопада. Свято заснувала американська організація National Button Society у 1938 році. У 1939 році у Чикаго з'явилося навіть перше товариство таких людей.

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Способи виготовлення гудзиків	Гудзики виготовляють наступними способами: механічним, пресуванням, плетінням, формуванням шляхом взаємодії полімерів з тканиною	Декілька століть тому парфуми виготовлялись з жирного масла, тому залишали плями на одязі. Тоді вигадали ароматизовані гудзики. Створювали їх з тканини, яку пропитували духами. Так духмяні пані позбулися плям та отримали оригінальне оздоблення для своїх нарядів.
Різновиди гудзиків за сировиною	Основні властивості гудзиків визначаються головним чином властивостями матеріалів, з яких вони виготовлені. За матеріалом розрізняють пластмасові, металеві, керамічні, дерев'яні, перламутрові, комбіновані та іншого виду гудзики.	Мушлі, кістки, ріг, метал і дерево використовувалися для виготовлення гудзиків у стародавні часи, однак у наш час вони, як правило, виготовляються з пластику, та зрідка використовуються інші матеріали.
Різновиди гудзиків виготовлені пресуванням	Гудзики виготовлені пресуванням: прес-порошкові амінопластові, акрилатові, фенопластові, а також з полістиролу та співполімерів.	Акрилові гудзики виготовляють з оргскла
Гачки та петлі, їх властивості	Гачки та петлі – це елемент для міцного, але непомітного з лицеві сторони виробу з'єднання	Використовуються гачки для білизни як альтернативна застібка на бюстгальтерах, корсетах. Гачки та петлі застосовують, там де потрібно закріпити застібку непомітно щільно з лиця. Застібка виконується на укріпленій прокладковим

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
	.	матеріалом двічі складений тканині. Також, щоб з'єднати гачки та петлі, які є плоскі та прямі з напуском, гачок пришивають зі зворотного боку верхнього краю застібки, а плоска петля - з лицьового боку нижнього краю застібки. Круглі гачки та петлі з'єднують в стик, пришиваючи їх зі зворотньої сторони у виробу, практично в край кінець гачка, а петлю - з невеликим виступом за край. Гачки й петлі пришивають щоб проколи голки не видно з лицьової сторони виробу.
Поняття пряжки. Способи виготовлення пряжки	Пряжки, рамки та кільця – це застібка, призначена для утримування двох кінців поясу (ременя) разом. Використовують як застібка чи оздоблення, закріплення деталей виробу та для зручності користування швейного виробу.	Пряжки використовували у військовій зброї та техніці, ще у Стародавній Греції та Римі, зокрема для кріплення ремня меча.
Кнопки – поняття, призначення та їх різновиди	Кнопки - це застібки пружинної дії, які складаються з основи - штифтом (виступ) та отвором випуклим для головки з заглибленням і з пружинкою для закріплення штифту.	Заклепки-кнопки рятують джинси від розповзання по шву. Ще в 1829 році Леві Страусс, почувши, як шахтарі скаржаться, на те, що їхні джинси розвалюються прямо на очах, придумав і

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
		запатентував ці мідні заклепки. Дехто також говорить, що ці клепки на джинсах придумав Якоб Девіс. Але, так як у нього було туго з фінансами, він запропонував цю ідею Леві і вже прабатько джинсових штанів запатентував її.
Поняття застібки– блискавки та її різновиди	Застібка - блискавка - вид застібки, призначений для швидкого з'єднання деталей одягу.	Свою назву застібка отримала через «блискавичне» закривання/відкривання, поєднання та роз'єднання обох її частин. Англійці придумали назву зіпер (блискавка), по аналогії зі звучанням механізму застібки - слова «вжик» або «з-і-і-п». Автором цього визначення став поет з Великобританії Гілберт Франка.
Характеристика інших різновидів фурнітури	Резинка - плоска текстильна стрічка з високими еластичними властивостями. Липучка - це текстильна застібка, яка діє за принципом реп'яха. Накінецьник (пістончик) - це спеціальний металевий чи пластиковий вид фурнітури, який служить як захист зрізу шнура, що не дозволяє торочитись чи деформуватись. Фіксатор - це обмежувач для довжини шнура.	Біографію липучки почалася в 1940-х роках у Швейцарії за зовсім буденних обставин. Інженер-електромеханік Жорж де Містраль повернувся з прогулянки лісом з своїм собакою і звернув увагу на здавалось би, на перший погляд, звичайнісіньке буденне явище – шерсть свого улюбленця, на якого поначіплялося багато реп'яхів. Чоловік роздивився це під збільшувальним склом і помітив сотні

Кінець таблиці 2.2

1	2	3
	Обмежувач для блискавки - зазвичай металевий пристрій, який використовують для обмеження ходу бігунка (слайдера) блискавки в верхньому та нижньому положенні.	крихітних «гачечків». Саме їх наявністю і пояснює липучі властивості усім відомої рослини. Декілька років свого життя інженер присвятив, створенню стрічки з такими ж дрібними гачками, які б чіплялися один за одного, що власне йому вдалося. Перша липучка виготовлена на основі бавовни. З однієї сторони смужки тканини знаходилися дрібненькі гачечки, а на іншій – такі ж мікроскопічні петлі. Згодом де Містраль почав працювати з більш зносостійким нейлоном. Запатентувати «липучку» винахіднику вийшло не одразу, аж в 1955 році винахід врешті решт визнали.

Пояснювальний текст представлено як словниково-енциклопедичну складову навчального посібника, що розширює кругозір студента. Для прикладу, в параграфі «Шитво та його призначення» у процесі подачі основної інформації про один із різновидів оздоблювальних матеріалів, в якості пояснювального тексту подається інформація, яка розтлумачує термін «Шитво». Приклад пояснювального тексту подано на рисунку 2.4. Для швидкого знаходження визначення того чи іншого терміна в навчальному посібнику представлений словник рисунок 2.5.

! Шнури - це круглі плетені, кручені або в'язані мотузки з ниток із використанням гумових жилок або без них.

Рисунок 2.4 – Приклад пояснювального тексту

Словник
Бортовий шнур – прикладний бавовняний шнур діаметром 2 мм.
Гіпюр – це мереживо, яке складається з випуклих фігурок, з'єднаних між собою ажурною сіткою, повітряна вишивка, яку виконують бавовняною пряжею або текстурованою ниткою на бавовняній чи натуральній шовковій тканині, просоченій солями алюмінію.
Гудзик – це елемент декору, який має функціональне навантаження одягу утримуючи деталі одягу на своїх місцях.
Гачки та петлі – це елемент для міцного, але непомітного з лицевої сторони виробу з'єднання.
Застібка – блискавка складається з двох бортових стрічок з металевими або пластмасовими ланками, обмежувачів ходу та замка.
Кант – це елемент прикрашання. Часто прикрашають краї лацканів у піджаках та жакетах.
Коса бейка – це смужка тканини вирізана по косій. Вона призначена для обробки горловини, пройм та других декоративних деталей.
Оздоблювальні матеріали – це матеріали для декоративного оздоблення одягу.
Стрічки – це тонкі ткані смужки різної ширини, які виробляють на стрічкових верстатах полотняним, саржевим, атласним, ворсовим та різними дрібно – та великовізерунчастими переплетеннями.

Рисунок 2.5 – Зображення словника, як приклад пояснювального тексту

Частиною змісту навчального посібника на тему «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» є додатковий текст. Додатковий текст представлений з метою мотивації та зацікавлення до теми, а

саме як історичний факт, цікаві факти. Приклад додаткового тексту представлено на рисунку 2.6.

ЦІКАВО ЗНАТИ

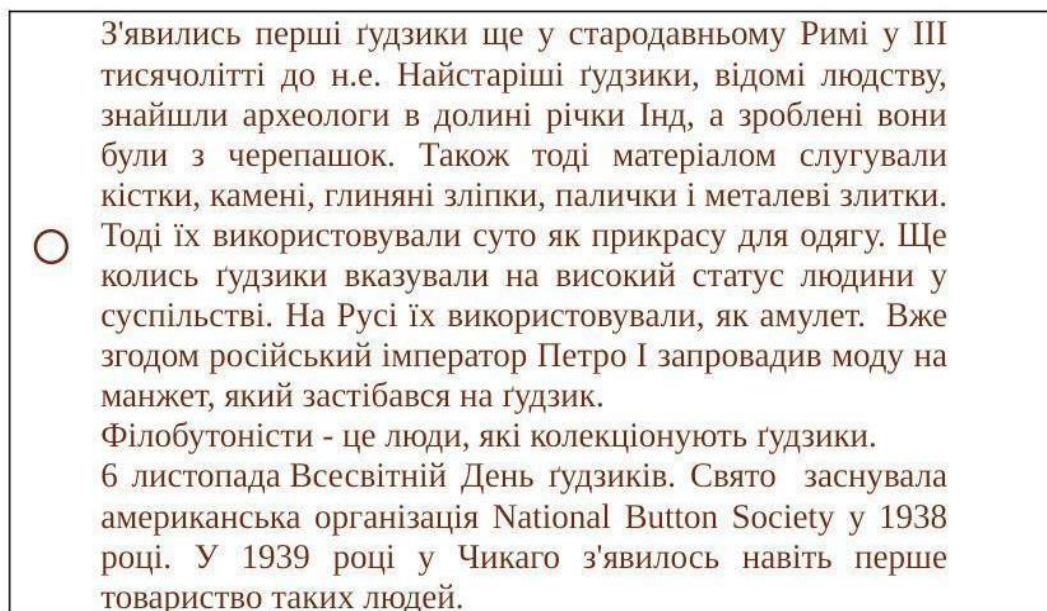

Рисунок 2.6 – Приклад додаткового тексту

Компоненти навчального посібника складаються з: текстового і позатекстового. Текстовий компонент: основний текст; додатковий текст; текст опису (пояснювальний). До позатекстового належать [34]:

- 1 засоби організації навчання (питання та завдання); інструкційні матеріали (пам'ятки, приклади вирішення завдань, зразки); таблиці; пояснення до ілюстративного матеріалу; вправи;
- 2 ілюстративний матеріал (зокрема, фотографії, малюнки, плани, карти, креслення тощо);
- 3 засоби орієнтації (вступ, зміст, бібліографія).

Важливим є дотримання принципу наочності у навчальному посібнику. Ілюстрований навчальний матеріал допомагає побачити зв'язок між теорією та практикою, науковими знаннями та життєвою практикою, сприяє інтересу до знань та зорового розвитку студентів, також полегшує процес засвоєння,

допомагає сприймати об'єкт з різних його сторін і зв'язків, стимулює розвиток мотиваційної сфери студентів. При цьому всьому важливо дотримуватися наступних дидактичних вимог: не перевантажувати процес навчання наочністю, адже це знижує самостійність і активність здобувачів освіти в розумінні навчального матеріалу; має бути визначена чітка мета щодо використання наочних засобів у структурі уроку; вирішення заздалегідь всіх наочних засобів, це дезорганізує сприйняття студентів, розсіює їхню увагу [12]

На думку В.Ф. Паламарчука ілюстрації посібників за цільовим призначенням поділяються на три групи:

- 1 ті, що розкривають основний зміст конкретного елементу програми;
- 2 рівнозначні тексту;
- 3 такі, що доповнюють текст і є об'єктом для запитань та завдань.

Перша група ілюстрацій складається з основних ілюстрацій, які можуть замінити текст. Друга група складається з ілюстрацій, еквівалентних тексту, кількість їх значно збільшена. Вони часто підібрані так, щоб включити уявну діяльність. Третя група ілюстрацій, для неї важливі властивості обслуговувальних функцій. Загалом для всіх груп ілюстрації розвивальна функція є найважливішою, вона полягає в допомозі студентові виділяти головне із навчального матеріалу, конкретизувати, порівнювати, співвідносити, розвивати просторову пам'ять та мислення [12].

При відборі дидактичного матеріалу з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» ми виходили з того, що зміст навчального матеріалу нескладний, однак потребує великої кількості наочного матеріалу – фото, натуральних зразків оздоблення виробів, які є у достатній кількості в журналах мод та мережі інтернет, для візуального сприйняття. Не менш важливим при проектуванні навчального посібника є розробка апарату орієнтування посібника та апарат організації засвоєння знань.

Отже, наведено визначення та схарактеризовано важливість використання додаткового і пояснювального текстів, що використовуються у навчальному посібнику. В навчальному посібнику на тему «Оздоблювальні матеріали та

фурнітура для виготовлення швейних виробів» у змісті тексту виділено додатковий та пояснювальний, як додатково-супровідний апарат до основного тексту. Ці аспекти доповнюють, та або пояснюють важливі елементи знань, тобто якщо вони відсутні можливо втратити важливу інформативність, що призведе до зменшення цінності основного тексту.

2.3 Розроблення завдань для контролю

Навчальні посібники дозволяють зробити лінійне сприйняття змісту навчального матеріалу багат шаровими та об'ємними. Також, можуть забезпечувати тісніші зв'язки між розділами навчального посібнику. Навчальний посібник має вміщувати апарат організації засвоєння, в якому будуть завдання та вправи, запитання для перевірки знань, а також вміщувати зворотній зв'язок: ілюстрований матеріал з підписами пояснень до нього, таблиці, інструктивні та довідкові матеріали (вказівки для самостійного опрацювання матеріалу).

Важливу роль у реалізації компетентнісного навчання мають навчальні завдання, які спрямовані на пояснення фактів, процесів, явищ, відкриття нових зв'язків або способів дій тощо. Завдання, бувають різними за типами: контрольні, для відтворення поточного навчального матеріалу; творчого характеру застосування нових знань, спостереження, проведення практичних і лабораторних робіт; різного рівня складності; на раніше вивчений матеріал, а також на матеріал інших навчальних дисциплін. Важливо та корисно, щоб такого роду завдання будувалися не лише на одній навчальній дисципліні, а щоб матеріали були комплексними та передбачали залучення знань з інших дисциплін. Необхідно врахувати, щоб сформульовані запитання і завдання були методично правильно поставлені, адже це і є запорукою процесу засвоєння знань у процесі самостійної роботи з навчальним посібником та спонукатиме до практичних застосувань [12; 34].

Реалізація компетентнісного підходу забезпечує отримання достатнього обсягу інформації для вирішення запропонованих ситуацій, запропонувати студентам самостійно обрати чим займатись, завдяки вказівкам студенти зможуть самостійно виконувати завдання, наявність навчальних ситуацій та практичних робіт (які не обмежуються спостереженням); наявність творчих завдань у доцільній кількості. Використання елементів дискусії в освітньому процесі, створюють умови для самовираження студентів та комунікаційного спілкування

В розробленому навчальному посібнику використані наступні елементи апарату засвоєння знань: тестові завдання, творчі завдання та контрольні запитання, підписи-пояснення ілюстрованого матеріалу [34].

Об'єктивно виокремлюють такі види запитань:

- уточнювальні та доповнювальні;
- прості та складні;
- проблеми;
- інформаційні запити.

Уточнювальні запитання передбачають з усіх можливих відповідей лише два варіанти – так або ні. Уточнювальне запитання вимагає уточнення знання (інформації) стосовно певного об'єкта пізнання (його існування, властивостей, притаманних йому, тощо).

Доповнювальне запитання передбачає множинність відповіді додаткового знання інформації відносно предмету міркувань, відповідно до контексту.

Просте запитання – структура якого передбачає наявність лише одного запитального речення.

Складне запитання – структура якого передбачає два та більше запитань (запитальних речень).

Проблемне запитання – запитальне речення, яке за змістом виражає певну проблему; запитання, відповідь якого є неоднозначною на певному етапі пізнавального процесу.

Інформаційний запит – запитальне речення, яке формулюється щоб отримати точну інформацію про певну дисципліну. Від логічно точних і зрозумілих запитань, що вимагають точних і зрозумілих відповідей.

Запитання формулюється згідно з вимогами законів логіки, та відповідає наступним правилам:

- передумови запитання повинні бути істинними;
- запитальні речення повинні містити імена з точним сенсом та предметним значенням;
- запитальні речення мають відповідати вимогам синтаксису тієї мови, якою формулюється запитальне речення.

В навчальному посібнику представлено питання для самоперевірки в кінці вивчення кожного розділу щодо оздоблювальних матеріалів та фурнітури. Питання вимагають більш обширної відповіді, а саме це доповнювальні прості та складні запитання.

Приклад питань для самоперевірки, що розміщуються в кінці кожного параграфу навчаального посібника наведено в рисунку 2.7.

? питання для самоперевірки

1. Що таке резинка? Для чого її застосовують?
2. Які є різновиди резинок?
3. Що таке липучка?
4. За яким принципом діє липучка?
5. Що таке накінецьник?
6. Що таке фіксатор? Для чого його використовують?
7. Що таке обмежувач для блискавки? Для чого його використовувати у виробі?

Рисунок 2.7 – Питання для самоперевірки

Розглянемо визначення поняття «творче завдання». Творче завдання - це різновид контролю, у якому викладено творчі вимоги до проєкту.

У навчальному посібнику розміщено завдання, які стимулюють студентів до творчого та креативного мислення, знаходити нестандартні способи вирішення творчих завдань, робити висновки та аналізувати виконану роботу.

Цей матеріал допоможе педагогам у підготовці та проведенні як уроків, так і консультацій з дисципліни «Матеріалознавство».

Творче завдання розроблено з урахуванням різних творчих здібностей студентів. Для його виконання потрібно уміти та знати як використовувати та підбирати оздоблювальні матеріали та фурнітуру. Приклад творчого завдання представлений на рисунку 2.8.

На основі аналізу вигляду моделі одягу подумайте та запропонуйте зміни вигляду сукні без змін конструкції виробу.
Зробіть опис моделі.
Вкажіть та замалюйте на рисунку доцільні зміни з використанням різновидів оздоблювальних матеріалів та/чи фурнітури.
Дайте характеристику кожному виду оздоблення та фурнітури, які застосували.

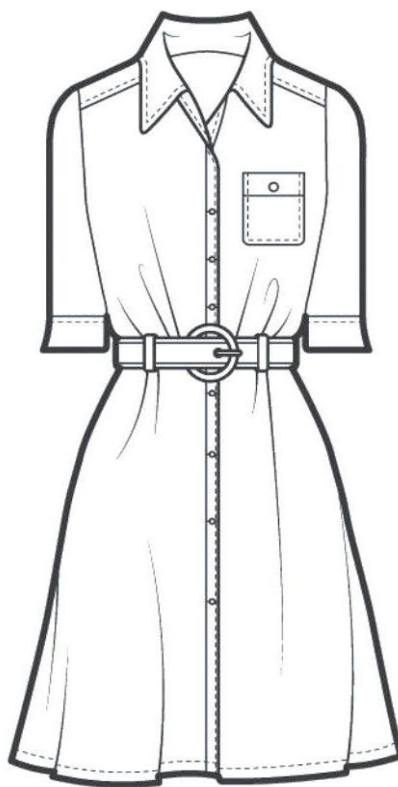

Рисунок 2.8 – Приклад творчого завдання

Отже, обґрунтовано, що навчальний посібник повинен містити апарат організації засвоєння навчального матеріалу, який включає завдання, вправи та

запитання для перевірки знань. Зазначено, що важливим елементом є зворотній зв'язок, представлений ілюстрованим матеріалом з підписами, таблицями, інструктивними та довідковими матеріалами. Це сприяє покращенню якості самостійної роботи студентів та сприяє їхньому ефективному навчанню. Схарактеризовано та представлено апарат організації засвоєння матеріалу до теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» у вигляді запитань, завдань для самоконтролю та творчих практичних робіт.

2.4 Оцінювання якості спроектованого навчального посібника

Розвиток суспільства та галузі освіти щораз більше зумовлює питання проблем визначення якості діяльності та якості навчальних джерел, це пов'язано з оцінюванням техніки та технічних засобів, перспектив та наслідків їх використання, які необхідні для розуміння досягнень науково-технічного прогресу, різних чинників взаємодії людини та технічної реальності. Аналіз навчальних матеріалів проводимо за відповідною методикою оцінювання [11; 13].

Перша група показників якості характеризує наявність діагностично запропонованих цілей. Перелік спеціальностей, для яких призначений навчальний посібник, рівень засвоєння досліджуваного матеріалу. Наявність зазначених цілей перед кожним розділом, структура навчального посібника; рекомендації по його використанню

Друга група показників якості характеризує дидактичну обробку змісту: повнота матеріалу який відображається, наявність та логічне відображення логічної структури матеріалу; послідовність та логічність змісту; відображення сучасних досягнень розвитку науки і техніки; зв'язок викладення з практикою;

відповідність загальноприйнятих термінів та визначень у базових дисциплінах; рівномірність розподілу навчального матеріалу; доступність викладу; наочність.

Третя група показників якості, йменується як дидактичні принципи та організація структури навчального посібника. Характеризується наступними наявними показниками: вказівок до самостійної роботи за кожним розділом; завдань та вправ з прикладами їх розв'язання і методичними вказівками; завдань для самостійного розв'язання; тестів самоперевірки та критеріїв оцінки відповідей за ними.

При проєктуванні навчального посібника з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» було враховано особливості пізнавальних процесів сучасних студентів, а саме, нестійкість і невміння концентрувати увагу. Переважання візуального сприйняття інформації, що обумовлює необхідність в наочній візуальній схематизації навчальної діяльності тощо, - це дало різноманітність форм завдань, використання різних способів подання навчальної інформації [13].

Реалізація оцінювання рівня якості навчального посібника здійснюється за трьома показниками:

- 1 експертне оцінювання навчального посібника;
- 2 експериментальна апробація в умовах реального освітнього процесу деякої (статистично достатньої) кількості «пробних» навчальних посібників;
- 3 визначення рівня якості навчального посібника на підставі їх використання в освітній практиці.

Показники якості і коефіцієнти значущості i -го показника якості в g -му навчальному посібнику, для подальшого розрахунку оцінки літературних джерел вказані в табличній формі – таблиця 2.3.

Розрахунок загальної кількості суми балів для кожного навчального посібника проводиться за формулою:

$$N_{ig} = K_i \cdot P_{ig} \quad (2.1)$$

K_i – коефіцієнт значущості i -го показника якості в g -му навчальному посібнику; P_{ig} – оцінка реалізації i -го показника якості в g -му навчальному посібнику, порівняльний аналіз навчальних посібників за кожним показником виконується по п'ятибальній шкалі.; N – кількість показників.

Таблиця 2.3 – Показники якості навчальних джерел

№	Найменування показників	K_i
Група I – наявність діагностично висунутої мети		
1.1	Перелік спеціальностей, для яких призначено навчальний посібник	1
1.2	Перелік рівнів засвоєння матеріалу, що вивчається	1
1.3	Наявність зазначеної мети перед кожним розділом	1
1.4	Наявність структури навчального посібника	1
1.5	Наявність рекомендацій по використанню	1
Група II – дидактична обробка змісту		
2.1	Повнота відображення матеріалу, який вивчається	3
2.2	Наявність та відображення логічної структури матеріалу, який вивчається	3
2.3	Послідовність та логічність	3
2.4	Відображення сучасних досягнень розвитку науки і техніки	3
2.5	Зв'язок викладення з практикою	3
2.6	Відповідність визначень і термінів загальноприйнятих у базових дисциплінах	2
2.7	Рівномірність розподілу навчального матеріалу	2
2.8	Доступність викладу	3
2.9	Наочність	2
Група III – дидактичні принцип та організація структури навчального посібника		
3.1	Наявність вказівок до самостійної роботи за кожним розділом	3
3.2	Наявність завдань і вправ з прикладами їх розв'язання та методичними вказівками	3
3.3	Наявність завдань для самостійного розв'язання	2
3.4	Наявність тестів самоперевірки та критеріїв оцінки відповідей за ними	3

Під час виконання кваліфікаційної роботи було відібрано та проаналізовано три основні джерела інформації, які найбільш повно розкривали тему «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»:

1. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство : підручник – Львів: Світ, 2003 – 240с. (211-218 с.) [8].
2. Патлашенко О.А., Матеріалознавство швейного виробництва: навч.пос. видання– Київ.: Арістей, 2006 – 288 с. (276с.) [9].
3. Куцевський М. О., Швець Г. С. Матеріали швейного виробництва: навчальний посібник / М. О. Куцевський, Г. С. Швець. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. – 412 с. (369с.) [10].

Поряд із існуючими навчальними посібниками та підручниками проведемо оцінювання якості і спроектованого навчального посібника з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

Розрахунок оцінок усіх обраних літературних джерел представлено в таблиці 2.4.

Отже, згідно проведеного оцінювання навчальний посібник на тему «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» має найвищий рівень за представленими показниками якості, адже саме він найбільш чітко відображає необхідний зміст навчального матеріалу, відповідно до діагностично-висунутої мети, на більш високому рівні проведено дидактичну обробку змісту, розроблений відповідно до загальноприйнятих дидактичних принципів навчання.

Таблиця 2.4 – Оцінювання якості навчальних джерел

№ з/ п	Найменування показника	[1]			[2]			[3]			[4]		
		K_i	P_{ig}	$N_{ig} = K \times P_{ig}$	K_i	P_{ig}	$N_{ig} = K_i \times P_{ig}$	K_i	P_{ig}	$N_{ig} = K_i \times P_{ig}$	K_i	P_{ig}	$N_{ig} = K_i \times P_{ig}$
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Група I – наявність діагностично висунутої мети													
1	Перелік спеціальностей, для яких призначено навчальний посібник	1	5	5	1	5	5	1	5	5	1	5	5
2	Перелік рівнів засвоєння матеріалу, що вивчається	1	3	3	1	4	4	1	0	0	1	4	4
3	Наявність зазначеної мети перед кожним розділом	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1
4	Наявність структури навчального посібника	1	5	5	1	5	5	1	5	5	1	5	5
5	Наявність рекомендацій по використанню	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1
	ΣI			13			14			10			16
Група II – дидактична обробка змісту													
6	Повнота відображення матеріалу, який вивчається	3	5	15	3	4	12	3	4	12	3	4	12
7	Наявність та відображення логічної структури матеріалу, який вивчається	3	5	15	3	5	15	3	4	12	3	5	15
8	Послідовність та логічність	3	4	12	3	4	12	3	4	12	3	5	15
9	Відображення сучасних досягнень розвитку науки і техніки	3	3	9	3	3	9	3	4	12	3	2	6

Кінець таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
10	Зв'язок викладення з практикою	3	1	3	3	0	0	3	0	0	3	1	3
11	Відповідність визначень і термінів загальноприйнятих у базових дисциплінах	2	5	10	2	5	10	2	4	8	2	5	10
12	Рівномірність розподілу навчального матеріалу	2	4	8	2	5	10	2	4	8	2	4	8
13	Доступність викладу	3	5	15	3	5	15	3	4	12	3	5	15
14	Наочність	2	0	0	2	0	0	2	4	8	2	4	8
	Σ_{II}			87			83			84			92
Група III – дидактичні принципи та організація структури навчального посібника													
15	Наявність вказівок до самостійної роботи за кожним розділом	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0
16	Наявність завдань і вправ з прикладами їх розв'язання та методичними вказівками	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	1	3
17	Наявність завдань для самостійного розв'язання	2	3	6	2	0	0	2	0	0	2	4	8
18	Наявність тестів самоперевірки та критеріїв оцінки відповідей за ними	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0
	Σ_{III}			6			0			0			11
	$\Sigma_{заг.}$			109			97			94			119

Висновки

Метою виконання кваліфікаційної роботи на тему «Дидактичне проєктування навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» було обґрунтування та створення макету навчального посібника з визначеної теми. Для розробки навчального посібника на тему «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни: «Матеріалознавство», було виконано ряд завдань. Схарактеризовано термін «дидактичне проєктування» і відзначено, що ціль є одним з ключових компонентів у навчальному процесі. Розглянуто класифікацію цілей з урахуванням задоволення потреб освітян та встановлено вимоги до формулювання навчальних цілей. Визначено освітні, розвиваючі та виховні аспекти вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» у рамках дисципліни «Матеріалознавство», використовуючи рівні сформованості знань. Визначено завдання вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

Зазначено, що навчальний посібник є одним із найбільш поширених видів навчальних матеріалів у закладах фахової передвищої освіти. Для створення основного тексту навчального посібника на тему «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» виконано відбір інформаційного поля на основі підручників, посібників та джерел з Інтернету. Здійснено поділ інформаційного поля теми на дидактичні одиниці - логічно представлені частити навчальної інформації. Сформовано 21 дидактичну одиницю для вивчення теми.

Розроблено структурно-сміслову модель теми на основі виділених дидактичних одиниць навчального матеріалу. Побудовано граф взаємозв'язків для теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів», аналіз якого вказав на відсутність автономних вершин та замкнутих контурів. На основі графу створено матрицю взаємозв'язків між основними дидактичними одиницями із розмірністю 21 на 21 елемент. На основі цих

результатів розроблено структурно-сміслову модель для теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів». Аналіз моделі дозволив визначити оптимальну послідовність подачі навчального матеріалу.

Обґрунтовано методичний апарат та розроблено макет навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» у такій послідовності. Проведено аналіз структури навчального посібника, відповідно до критеріїв, алгоритмів та принципів його розробки. Визначено ключові компоненти апарату посібника, такі як апарат орієнтування (зміст, умовні позначки, бібліографічний список). Представлено розроблені частини апарату орієнтування для навчального посібника «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів».

Надано визначення та розкрито важливість використання додаткового та пояснювального текстів у навчальному посібнику. В посібнику на тему «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» визначено додатковий та пояснювальний текст як допоміжний апарат до основного тексту. Ці елементи доповнюють та пояснюють ключові аспекти знань, що робиться для уникнення втрати важливої інформативності, що може зменшити цінність основного тексту. Обґрунтовано необхідність наявності апарату організації засвоєння навчального матеріалу в навчальному посібнику, що включає завдання, вправи та запитання для перевірки знань. Вказано на важливість наявності зворотного зв'язку, що представлено ілюстрованим матеріалом з підписами, таблицями, інструктивними та довідковими матеріалами. Це сприяє поліпшенню якості самостійної роботи студентів та сприяє їх ефективному навчанню.

Перелік джерел посилання

1. Матеріалознавство: методичні вказівки до лабораторних робіт для студентів спеціальностей «Технологія легкої промисловості» / М.О. Кущевський, Г.С. Швець. – Хмельницький: ХНУ, 2019. – 155 с.
2. Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: матеріали XII міжнар. наук.-практ. конференції (м. Хмельницький, 19–20 жовт. 2023 р.) / ред. кол.: Н.Г. Ничкало, В.О. Радкевич, І.В. Андрощук [та ін.]. – Хмельницький: ХНУ, 2023. – 400с.(укр., англ., пол.)
3. Рівні сформованості знань [Електронний ресурс]. – . Режим доступу: https://zakononline.com.ua/documents/show/74048___535862 (дата звернення: 14.11.2023)
4. Мелецінек А. Інженерна педагогіка. Практика передачі технічних знань: Пер. з нім. – Харків, 2001. – 240 с.
5. Брюханова Н.О. Основи педагогічного проектування в інженерно-педагогічній освіті: Монографія. – УІПА – Харків: НТМТ, 2010. – 438 с.
6. Складановська М.Г. С43 Інноваційне навчання: активізація пізнавальної діяльності студентів: Навч. посібник. Видання друге, доповнене. – Дніпропетровськ:, 2017. – 108 с.
7. Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу: посібник/ав.: Ляшенко О.І., Лукіна Т.О., Булах І.С., Мруга М.Р. – К.: Педагогічна думка, 2012.– 160 с.
8. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство : підручник – Львів: Світ, 2003 – 240с.
9. Патлашенко О.А., Матеріалознавство швейного виробництва: навч.пос-че видання– К.: Арістей, 2006. – 288 с.
10. Кущевський М.О., Швець Г.С. Матеріали Швейного виробництва: навчальний посібник / М.О. Кущевський, Г.С. Швець. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. – 412 с.

11. Каньковський І.Є. Структурно-сміслова модель як основа формування змістових модулів навчального матеріалу дисциплін // Дидактика професійної школи: Збірник наукових праць. – К. –Хмельницький: 2005. – №3. – с. 113 – 118
12. Виготовлення навчальних посібників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/vigotovlenna-navcalnih-posibnikiv-teoria-struktura-algorithm-zrazok-172663.html> (дата звернення: 16.11.2023)
13. Красильникова Г.В. Методика професійного навчання: практикум для студентів напряму підготовки «Професійна освіта». – Хмельницький : ХНУ, 2013. – с. 20-21. – Режим доступу: https://msn.khnu.km.ua/pluginfile.php/201140/mod_resource/content/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4_1%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82.pdf. (дата звернення: 16.11.2023)
14. Артьомов І. В. Навчальна книга: організація і методика створення: посібник / І. В. Артьомов, О. М. Ващук. – Ужгород : ЗакДУ, 2012. – 238 с.
15. Сосницька Н. Л. Створення навчально-книжкового комплексу на основі інноваційних технологій навчання / Н. Л. Сосницька // Засоби реалізації сучасних технологій навчання : наукові записки; серія: педагогічні науки. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003.
16. Сосницька Н. Л. Технічні засоби навчання : навч. посіб. / Н. Л. Сосницька, А. К. Волошина. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2013. – 184 с. – Гриф МОН України (Лист № 1/11-16789 від 29.10. 2012 р.).
17. Зайченко І.В. Теорія і методика професійного навчання: навч.посібник. – 2-е вид., доповн. і переробл./ К.: Видавництво Ліра-Л, 2016. – 580 с.
18. К.Р. Лазур, Т.М. Олійник «Швейне виробництво та матеріалознавство» словник / К. Р. Лазур, Т. М. Олійник. – Львів : Новий Світ – 2000, 2012. – 246 с.
19. Фурнітура для одягу, прокладкові, оздоблювальні матеріали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://trudobuch.ucoz.ua/blog/furniture>

_dlja_odjagu_prokladkovi_ozdobljivalni_materiali/2012-04-08-29#:~:text (дата звернення: 20.11.2023)

20. Швейна фурнітура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://navkolonas.com/archives/26015#:~:text> (дата звернення: 20.11.2023)

21. Асортимент матеріалів для оздоблення одягу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://subject.com.ua/technology/clothing/165.html> (дата звернення: 20.11.2023)

22. Види стрічок для шиття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://burdastyle.ua/encyclopedia/anatomiya-modeli/materialy/usi-neobhidni-vydy-strichok-dlya-shyttya> (дата звернення: 20.11.2023)

23. Гудзик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D2%90%D1%83%D0%B4%D0%B7%D0%B8%D0%BA> (дата звернення: 20.11.2023)

24. Технічний рисунок жакета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pinterest.ua/pin/100275529188945921/?autologin=true> (дата звернення: 21.11.2023)

25. Фурнітура, застосовувана для виготовлення швейних виробів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://um.co.ua/4/4-15/4-152782.html> (дата звернення: 21.11.2023)

26. Шнур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%F8%ED%F3%F0> (дата звернення: 21.11.2023)

27. Оздоблювальні матеріали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B6%20%D0%9B%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%95%D0%9D%D0%9F/page41.html (дата звернення: 21.11.2023)

28. Бісер та його різновиди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://skrynya.ua/article/1984446> (дата звернення: 21.11.2023)

29. Резинка для одягу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knopka-market.com.ua/rezinky> (дата звернення: 21.11.2023)
30. Липучка для одягу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knopka-market.com.ua/lypuchka-dlya-odyahu> (дата звернення: 21.11.2023)
31. Наконечники та фіксатори для шнура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://furnix.com.ua/uk/nakonechniki-fiksatory-shnura/> (дата звернення: 21.11.2023)
32. Обмежувачі жувачі на тасьму-блискавку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dv-tex.in.ua/ua/molnija/ogranichiteli-na-molniju/> (дата звернення: 21.11.2023)
33. Нашивки види та способи виготовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ricoma.ua/blog/nashyvky-ta-shevrony-riznytsya-vydy-ta-sposoby-vygotovlennya/> (дата звернення: 21.11.2023)
34. Загальні вимоги до змісту та оформлення навчальних посібників та навчально-методичної літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf (дата звернення: 20.11.2023)
35. Навчальні підручники і посібники [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukped.com/materialy/teoriia-navchannia/41-navchalni-pidruchnyky-i-posibnyky.html> (дата звернення: 20.11.2023)
36. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
37. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія з давнини до сьогодення (пер. з англ.) – Харків: Фактор, 2014. – 256 с.: іл..
38. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

Додаток А

Робоча програма навчальної дисципліни «Матеріалознавство»

Львівський коледж індустрії моди КНУТД

Затверджую

Заступник директора з навчальної роботи

О.Ю.Скоропад

“22” 08 2019р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Матеріалознавство»

для студентів спеціальності 182 «Технології легкої промисловості»

Галузь знань 18 «Виробництво та технології»

Статус дисципліни: цикл нормативних дисциплін

Циклова комісія технологій швейного виробництва

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин аудиторних занять			Індивідуальна робота студента	Самостійна робота студента	Курсовий проєкт	Курсова робота	Залік	Іспит
			Європейських кредитів (36 год)	Всього, год.	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні (семінарські) заняття						
Денна	II	III	1	24	18	6	-	-	6	-	-	-	-
Денна	II	IV	4	68	48	20	-	-	52	-	-	-	-
Денна	III	V	1	30	18	12	-	-	-	-	-	-	+
Всього			6	122	84	38	-	-	58				

Робоча програма складена на основі ОПП підготовки молодшого спеціаліста галузевого стандарту вищої освіти МОН України та навчального плану

Програму складено: Креденець Н.Д.

Схвалено на засіданні циклової комісії технологічних дисциплін

Протокол № 1 від 22 08 2019р.

Голова циклової комісії (Л.С. Виговська)

2 шв, 3 шв (Іс)

Опис дисципліни

Мета: вивчення будови, властивостей матеріалів, які використовуються в легкій промисловості, взаємозв'язків між будовою та властивостями матеріалів, ознайомлення з методиками вивчення будови та властивостей.

Завдання: формування знань і умінь у студентів до вивчення фахових нормативних дисциплін на наступних курсах.

Предмет: основи матеріалознавства та технології виробництва пряжі, ниток, текстильних, оздоблюючих матеріалів і фурнітури, процес стандартизації та збереження якості швейних виробів.

Курс: другий Семестр: третій, четвертий	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - ECTS – 6 Модулів – 4 Загальна кількість годин - 122	182 «Технології легкої промисловості» Молодший спеціаліст	Лекції: 84 Лабораторні: 38 Самостійна робота: 58 Форма підсумкового контролю: Екзамен

Таблиця 2.2- Перелік та зміст контрольних заходів

Семестр	Номер роботи	Назва та зміст роботи	Кількість годин
3	1	Модульна контрольна робота № 1	2
		Завдання 1. «Вибрати правильний варіант відповіді» (тестові питання)	
		Завдання 2. «Дати розгорнуту відповідь» (відкрите теоретичне питання)	
		Завдання 3. «Дати характеристику взірцю тканини згідно завдання» (практичне завдання)	
4	2	Модульна контрольна робота № 2	2
		Завдання 1. «Вибрати правильний варіант відповіді» (тестові питання)	
		Завдання 2. «Дати розгорнуту відповідь» (відкрите теоретичне питання)	
		Завдання 3. «Дати характеристику взірцю тканини згідно завдання» (практичне завдання)	
4	3	Модульна контрольна робота № 3	2
		Завдання 1. «Вибрати правильний варіант відповіді» (тестові питання)	
		Завдання 2. «Дати розгорнуту відповідь» (відкрите теоретичне питання)	
		Завдання 3. «Згідно даного асортименту матеріалу надати ескіз моделі, характеристику даної тканини та режими обробки» (графічно-практичне завдання)	
4	4	Модульна контрольна робота № 4	2
		Завдання 1. «Вибір тканин та матеріалів для пакету швейних виробів та його обґрунтування»	

Таблиця 2.3 - Зміст лекційного курсу (III-IV семестр)

Семестр/модуль	№ заняття	№ теми	Перелік модулів, розділів, тем та план лекції	Кількість годин	Література
			МОДУЛЬ ПЕРШИЙ		
3/1	1		Вступ. Мета і завдання дисципліни 1. Зміст предмету та його зв'язок з іншими дисциплінами 2. Класифікація матеріалів для одягу 3. Перспективи розвитку текстильної промисловості в Україні	2	(1.-с.3-5)
		1	Тема 1. Основи технології текстильного виробництва.		
		1	ТЕКСТИЛЬНІ ВОЛОКНА ТА НИТКИ		
3/1	2	1	Загальні відомості про волокна 1. Класифікація волокон 2. Будова та властивості волокон	2	(1.-с.3-15), (2.-с.3-5)
3/1	3	1	Натуральні волокна рослинного походження 1. Класифікація волокон 2. Будова та властивості волокон	2	(1.-с.15-16),
3/1	4	1	Натуральні волокна тваринного походження 1. Класифікація волокон 2. Будова та властивості волокон	2	(2.-с.5-11)
3/1	5	1	Штучні хімічні волокна 1. Виникнення та виготовлення волокон 2. Класифікація та характеристика асортименту волокон	2	(1.-с.30-38),
3/1	6	1	Синтетичні хімічні волокна 1. Виникнення та виготовлення волокон 2. Класифікація та характеристика асортименту волокон	2	(2.-с.11-21)
		1	ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЙ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ.ПРЯЖА ТА НИТКИ		
3/1	9	1	Прядіння та пряжа	2	(1.-с.62-81),

			1. Загальні відомості про пряжу та нитки 2. Системи прядіння волокон		
3/1	10	1	Нитки 1. Види, властивості ниток 2. Дефекти ниток	2	(2.-с.37-40)
3/1	12		МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1	2	
			<i>Разом по першому змістовному модулю</i>	18	
			РАЗОМ ЗА ТРЕТІЙ СЕМЕСТР	18	
			МОДУЛЬ ДРУГИЙ		
			<i>Тема 1. Основи технології текстильного виробництва.</i>		
4/2	13	1	Ткацтво 1. Загальні відомості про ткацтво 2. Підготовчі процеси до ткацтва 3. Ткацтво	2	(1.-с.81-84), (2.-с.50-67)
4/2	14	1	Оздоблення тканин 1. Загальні відомості про обробку тканин 2. Процеси та види обробки тканин	2	(1.-с.85-112), (2.-с.54-68)
4/2	15	1	Оздоблення тканин 1. Фарбування тканин, види фарбників 2. Кінцева та спеціальна обробка тканин	2	(1.-с.85-112), (2.-с.54-68)
		2	Тема 2. Склад, будова, властивості тканин		
		2	СКЛАД, БУДОВА, ВЛАСТИВОСТІ ТКАНИН		
4/2	17	2	Волокнистий склад тканин 1. Загальні відомості про волокнистий склад тканин 2. Класифікація тканин за волокнистим складом 3. Методи визначення волокнистого складу тканин	2	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
4/2	20	2	Будова тканин 1. Структура пряжі 2. Аналіз будови тканин	2	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
4/2	21	2	Прості та дрібновізерункові ткацькі переплетення 1. Класифікація переплетень. 2. Характеристика головних ткацьких переплетень	2	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)

			3. Характеристика похідних переплетень 4. Характеристика похідних ткацьких переплетень	2	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
4/2	22	2	Складні та жаккардові ткацькі переплетення 1. Характеристика складних ткацьких переплетень 2. Характеристика жаккардових ткацьких переплетень	2	(1.-с.136-140), (2.-с.83-88)
4/2	23	2	Щільність тканин 1. Щільність тканин 2. Структура лицевої та виворотної сторін тканин	2	(1.-с.136-140), (2.-с.83-88)
4/2	25	2	Розмірні характеристики тканин 1. Товщина, ширина, довжина тканин	2	(1.-с.141-149), (2.-с.84-96)
4/2	26	2	Механічні властивості тканин 1. Поверхнева густина тканин 2. Стійкість тканин до механічних дій, видовження та деформація тканин 3. Змиальність, зносостійкість, драпірувальність тканин	2	(1.-с.141-149), (2.-с.84-96)
4/2	27	2	Технологічні властивості тканин 1. Скользіння, прорубування тканин голкою 2. Опір тканин різанню, обсіпання та розсувальність ниток 3. Формування тканин під дією ВТО, зсідання	2	(1.-с.150-159), (2.-с.97-102)
4/2	28	2	Фізичні властивості тканин 1. Гігроскопічність і вологовіддача 2. Поверхнева густина тканин 3. Повітро- та поропроникливість 4. Пиловловлюваність та пилопроникливість 5. Теплозахисні та електричні властивості	2	(1.-с.160-171), (2.-с.103-114)
4/2	29	2	Оптичні властивості тканин 1. Фактура та колір тканин	2	(1.-с.160-171), (2.-с.103-114)
		2	СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА ЯКІСТЬ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ		
4/2	32	2	Стандартизація, сертифікація, кодування та якість текстильних матеріалів 1. Стандартизація та сертифікація текстильних матеріалів 2. Кодування текстильних матеріалів	2	(1.-с.177-178), (2.-с.115-118)

			3. Якість текстильних матеріалів 4. Системи класифікації тканин		
4/2	33	2	Сортність тканин 1. Показники, які впливають на сортність 2. Визначення ґатунку матеріалів	2	(2.-с.118-123)
4/2	34		МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №2	2	
			<i>Разом по другому змістовному модулю</i>	32	
			МОДУЛЬ ТРЕТІЙ		
		3	Тема 3. Асортимент тканин		
		3.1	АСОРТИМЕНТ ТКАНИН ТА ІНШИХ ШВЕЙНИХ МАТЕРІАЛІВ.		
			ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ		
4/3	35	3.1.1	Загальна характеристика асортименту тканин 1. Бавовняні тканини 2. Лляні тканини 3. Вовняні тканини 4. Шовкові тканини	2	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
			ТКАНИНИ ДЛЯ БІЛИЗНИ		
4/3	36	3	Білизняні тканини 1. Загальні відомості 2. Класифікація білизняних тканин 3. Асортимент білизняних тканин	2	(1.-с.189-191)
			ТКАНИНИ ДЛЯ СУКОНЬ ТА СОРОЧОК		
4/3	37	3	Тканини для сорочок 1. Загальні відомості, класифікація тканин. 2. Асортимент бавовняних та лляних тканин. 3. Асортимент вовняних та шовкових тканин	2	(1.-с.191-214)
4/3	39	3	Платтєві бавовняні та лляні тканини 1. Загальні відомості 2. Класифікація бавовняних тканин 3. Класифікація лляних тканин	2	(1.-с.191-214)
4/3	40	3	Платтєві шерстяні та шовкові тканини 1. Загальні відомості 2. Класифікація шерстяних тканин	2	(1.-с.191-214)

			3. Класифікація шовкових тканин		
			ТКАНИНИ ДЛЯ КОСТЮМІВ		
4/3	42	3	Костюмні тканини 1. Загальні відомості, класифікація тканин 2. Асортимент бавовняних та лляних тканин 3. Асортимент вовняних та шовкових тканин	2	(1.-с.214-229)
			ТКАНИНИ ДЛЯ ПАЛЬТО, КУРТОК І ПЛАЩІВ. КОМБІНОВАНІ МАТЕРІАЛИ		
4/3	44	3	Пальтові тканини 1. Загальні відомості, класифікація тканин 2. Асортимент бавовняних та лляних тканин 3. Асортимент вовняних та шовкових тканин	2	(1.-с.229-236)
4/3	46		МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №3	2	
			<i>Разом по третьому змістовному модулю</i>	16	
			РАЗОМ ЗА ЧЕТВЕРТИЙ СЕМЕСТР	48	
			МОДУЛЬ ЧЕТВЕРТИЙ		
			Тема 3. Асортимент тканин		
5/4	47	3	Плащові та півкові матеріали. Комплексні матеріали 1. Загальні відомості 2. Класифікація матеріалів 3. Характеристика асортименту 4. Класифікація комплексних матеріалів	2	(1.-с.265-272)
		4	Тема 4. Асортимент матеріалів		
			ШКІРА ДЛЯ ОДЯГУ		
5/4	48	4	Шкіряні одягові матеріали 1. Загальні відомості 2. Класифікація натуральної та штучної одягової шкіри 3. Характеристика асортименту	2	(1.-с.268-275), (2.-с.182-189)
			ТРИКОТАЖНІ ПОЛОТНА		
5/4	50	4	Трикотажні полотна 1. Зовнішній вигляд та фактори, які на нього впливають	2	(2.-с.171-173)

			2. Види і класи трикотажних машин 3. Класифікація трикотажних переплетень		
5/4	51	4	НЕТКАНІ МАТЕРІАЛИ Неткані матеріали 1. Загальні відомості 2. Класифікація нетканних матеріалів 3. Характеристика асортименту 4. Сортність нетканних матеріалів	2	(1.-с.262), (2.-с.159-171)
5/4	53	4	ПІДКЛАДКОВІ ТА ПРОКЛАДКОВІ МАТЕРІАЛИ Підкладкові та прокладкові матеріали 1. Загальні відомості 2. Характеристика асортименту підкладкових матеріалів 3. Характеристика асортименту прокладкових матеріалів	2	(2.-с.237-239)
5/4	55	4	УТЕПЛЮВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ Утеплювальні матеріали 1. Поняття про натуральне хутро 2. Поняття про штучне хутро 3. Асортимент та властивості хутра 4. Одягова вата, ватилін, ватин, синтетичні об'ємні полотна	2	(1.-с.275-280), (2.-с.190-202)
5/4	57	4	МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОЗДОБЛЕННЯ ОДЯГУ ТА З'ЄДНАННЯ ДЕТАЛЕЙ ОДЯГУ Оздоблювальні матеріали. Фурнітура 1. Загальні відомості, асортимент оздоблювальних матеріалів 2. Загальні відомості, асортимент одягової фурнітури	2	(1.-с.280-288), (2.-с.210-218)
5/4	59	4	ШВЕЙНІ НИТКИ 1. Загальні відомості про нитки 2. Асортимент ниток	2	(1.-с.292-302), (2.-с.202-210)
4/4	60	4	МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА №4 Разом по четвертому змістовному модулю	2	
			РАЗОМ ЗА П'ЯТИЙ СЕМЕСТР	18	
			РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ	84	

Таблиця 2.4 - Зміст лабораторного курсу

Семестр/ модуль	№ Заняття	№ теми	Перелік модулів та назви практичних(семінарських) занять.	Кількість годин	Література
			МОДУЛЬ ПЕРШИЙ		
3 / 1	7	1	Лабораторна робота №1 Аналіз будови та властивостей натуральних волокон	2	(2.-с.11-21); (1.-с.30-38)
3 / 1	8	1	Лабораторна робота №2 Аналіз будови та властивостей хімічних волокон	2	(2.-с.21-36); (1.-с.40-55)
3 / 1	11	1	Лабораторна робота №3 Дослідження властивостей пряжі і ниток	2	(2.-с.54-68); (1.-с.85-112)
			РАЗОМ ПО ПЕРШОМУ МОДУЛЮ	6	
			МОДУЛЬ ДРУГИЙ		
4/2	16	2	Лабораторна робота №4 Вивчення та розпізнавання видів оздоблення тканин	2	(1.-с.113-121)
4/2	18,19	2	Лабораторна робота №5,6 Аналіз волокнистого складу тканин	4	(2.-с.68-88)
4/2	24	2	Лабораторна робота №7 Аналіз будови переплетень	2	(1.-с.123-132)
4/2	30	2	Лабораторна робота №8 Аналіз механічних та фізичних властивостей тканин	2	(2.-с.88-114)
4/2	31	2	Лабораторна робота №9 Аналіз технологічних та оптичних властивостей тканин	2	(1.-с.136-171)
			РАЗОМ ПО ДРУГОМУ МОДУЛЮ	12	
			МОДУЛЬ ТРЕТІЙ		
4/3	38	3	Лабораторна робота №10 Аналіз асортименту та властивостей білизняних тканин	2	(1.-с.191-214)
4/3	41	3	Лабораторна робота №11	2	(1.-с.214-229)

			Аналіз асортименту та властивостей бавовняних та лляних тканин для суконь та сорочок		
4/3	43	3	Лабораторна робота №12	2	(1.-с.230-236)
			Аналіз асортименту та властивостей костюмних тканин		
4/3	45	3	Лабораторна робота №13	2	(1.-с.230-236)
			Аналіз асортименту та властивостей тканин для пальто		
			РАЗОМ ПО ТРЕТЬОМУ МОДУЛЮ	8	
			МОДУЛЬ ЧЕТВЕРТИЙ		
5/4	49	4	Лабораторна робота №14	2	(2.-с.88-114)
			Аналіз асортименту та властивостей натуральної та штучної одягової шкіри, плащових та комплексних матеріалів		
5/4	52	4	Лабораторна робота №15	2	(2.-с.114-165)
			Аналіз асортименту та властивостей нетканних матеріалів		
5/4	54	4	Лабораторна робота №16	2	(2.-с.136-171)
			Аналіз асортименту та властивостей підкладкових та прокладкових матеріалів		
5/4	56	4	Лабораторна робота №17	2	(2.-с.190-202)
			Аналіз асортименту утеплюючих матеріалів		
5/4	58	4	Лабораторна робота №18	2	(1.-с.113-121), (2.-с.88-136)
			Аналіз асортименту оздоблювальних матеріалів і фурнітури		
5/4	61	4	Лабораторна робота №19	2	(1.-с.113-121), (2.-с.88-136)
			Аналіз асортименту ниток		
			РАЗОМ ПО ЧЕТВЕРТОМУ МОДУЛЮ	12	
			РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ	38	

Таблиця 2.5- Зміст самостійної роботи (III-IV семестр)

Номер самостійної роботи	Номер теми та назва	Зміст самостійної роботи	Кількість годин	Література
1	Тема 1. Основи технології текстильного виробництва. 1.1 Текстильні волокна та нитки	МОДУЛЬ ПЕРШИЙ		
		Згрупувати волокна на класи, підкласи, групи, підгрупи, види і різновиди. Накреслити схему-класифікацію текстильних волокон.	2	(1.- с.5-16), (2.- с.5-11)
		Зробити короткий конспект на тему: «Застосування натуральних текстильних волокон». Підготуватися до підсумкового опитування з розділу «Натуральні волокна».	2	(1.-с.5-16), (2.- с.5-11)
		Порівняти властивості синтетичних волокон. Дані занести у таблицю, де повинні бути: назва волокна, довжина, звитість, пружність, гігроскопічність, стійкість до витирання, води, хімічних реагентів, характер горіння волокон.	2	(1.-с.21-36), (2.-с.45-55)
		РАЗОМ ПО ПЕРШОМУ ЗМІСТОВНОМУ МОДУЛЮ	6	
3	Тема 2. Склад, будова, властивості тканин. 2.1 Склад, будова, властивості тканин	МОДУЛЬ ДРУГИЙ		
		Навчитися розпізнавати волокнистий склад тканин у зразках. Законспектувати з літературних джерел (у таблиці) відмінності між тканинами: бавовняні-лляні, вовняні-напіввовняні, шовкові-штучні і синтетичні.	6	(1.- с.68-73,85-114), (2.- с.136-140)
		Повторити і засвоїти основні параметри будови тканин: структуру текстильних ниток, переплетення, щільність, будову основної і виворітної поверхні тканини.	6	(1.- с.68-73,85-114), (2.- с.136-140)
		Користуючись літературними джерелами порівняти режими ВТО різних за волокнистим складом тканин.	6	(1.-с.68-73,85-114),

		Результати записати у вигляді таблиці.		(2.-с.136-140)
		Користуючись літературними джерелами скласти короткий конспект за темою класифікація ткацьких переплетень.	6	(1.-с.75-85), (2.-с.123-149)
4	Тема 2. Склад, будова, властивості тканин. 2.2 Стандартизація та якість текстильних матеріалів	Використовуючи додаткові літературні джерела та інтернет-ресурси ознайомитись із діючими в Україні та світі стандартами та законами щодо якості виготовлення, сортності, маркування, зберігання, збуту текстильних матеріалів. Скласти короткий конспект.	8	(1.-с.115-123)
		РАЗОМ ПО ДРУГОМУ ЗМІСТОВНОМУ МОДУЛЮ	32	
		МОДУЛЬ ТРЕТІЙ		
5	Тема 3. Асортимент тканин та інших швейних матеріалів. 3.1 Асортимент тканин та інших швейних матеріалів. Загальні відомості	Використовуючи додаткові літературні джерела розглянути тему «Загальні відомості про асортимент текстильних матеріалів». Скласти короткий конспект.	4	(1.-с.123-158), (2.-с.180-189)
6	Тема 3. Асортимент тканин та інших швейних матеріалів. 3.2 Тканини для білизни	Використовуючи літературні джерела, взірці тканин, каталоги білизняного асортименту одягу вивчити асортимент тканин, що використовується для пошиття білизняних виробів.	4	(1.-с.123-158), (2.-с.189-191)
7	Тема 3. Асортимент тканин та інших швейних матеріалів. 3.3 Тканини для суконь та сорочок	Використовуючи літературні джерела, взірці тканин, каталоги сорочково-платтевого асортименту одягу вивчити асортимент тканин, що використовується для пошиття сорочково-платтевих виробів. Скласти порівняльну характеристику білизняних та сорочкових тканин.	4	(1.-с.123-158), (2.-с.191-214)
8	Тема 3. Асортимент тканин та інших швейних матеріалів. 3.4 Тканини для костюмів	Використовуючи літературні джерела, взірці тканин, каталоги костюмного асортименту одягу вивчити асортимент тканин, що використовується для пошиття костюмних виробів.	4	(1.-с.123-158), (2.-с.214-229)

9	Тема 3. Асортимент тканин та інших швейних матеріалів. 3.5 Тканини для пальт, курток і плащів. Комплексні матеріали	Використовуючи літературні джерела, взірці тканин, каталоги пальтового асортименту одягу вивчити асортимент пальтових тканин та комбінованих матеріалів, що використовується для пошиття пальт, курток, плащів. Скласти порівняльну характеристику костюмних та пальтових тканин.	4	(1.-с.123-158, 186-189), (2.-с.229-237, 240-243, 265-268)
		РАЗОМ ПО ТРЕТЬОМУ ЗМІСТОВНОМУ МОДУЛЮ	20	
		РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ	58	

Таблиця 2.6 - Теми занять для запису у навчальному журналі академічної групи та домашнє завдання
(лекційні заняття)
III, IV, V семестр

Номер заняття	Вид заняття	Номер теми	Тема заняття	Домашнє завдання
МОДУЛЬ ПЕРШИЙ				
1	Л	1	Вступ до вивчення дисципліни «Матеріалознавство». Мета і завдання дисципліни	(1.-с.3-5)
2	Л	1	Загальні відомості про волокна.	(1.-с.3-15), (2.-с.3-5)
3	Л	1	Натуральні волокна рослинного походження	(1.-с.15-16), (2.-с.5-11)
4	Л	1	Натуральні волокна тваринного походження	(1.-с.30-38)
5	Л	1	Штучні хімічні волокна	(2.-с.11-21)
6	Л	1	Синтетичні хімічні волокна	(1.-с.62-81)
7	Л	1	Прядіння та пряжа	(2.-с.37-40)
8	Л	1	Нитки	
9	МКР №1		Модульна контрольна робота № 1	Повторення матеріалу
			Всього: 18 год	
МОДУЛЬ ДРУГИЙ				
10	Л	1	Ткацтво	(1.-с.81-84), (2.-с.50-67)
11	Л	1	Оздоблення тканин	(1.-с.85-112), (2.-с.54-68)
12	Л	1	Оздоблення тканин	(1.-с.85-112), (2.-с.54-68)

	Л	2	Волокнистий склад	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
14	Л	2	Будова тканин	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
15	Л	2	Прості та дрібновізерункові ткацькі переплетення	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
16	Л	2	Складні та жаккардові переплетення	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
17	Л	2	Щільність тканин	(1.-с.136-140), (2.-с.83-88)
18	Л	2	Розмірні характеристики тканин	(1.-с.136-140), (2.-с.83-88)
19	Л	2	Механічні властивості тканин	(1.-с.141-149), (2.-с.84-96)
20	Л	2	Технологічні властивості тканин	(1.-с.141-149), (2.-с.84-96)
21	Л	2	Фізичні властивості тканин	(1.-с.150-159), (2.-с.97-102)
22	Л	2	Оптичні властивості тканин	(1.-с.177-178), (2.-с.115-118)
23	Л	2	Стандартизація, сертифікація, кодування та якість текстильних матеріалів	(2.-с.118-123)
24	Л	2	Сортність тканин	
25	МКР №2		Модульна контрольна робота № 2	Повторення матеріалу
			Всього: 32 год	
МОДУЛЬ ТРЕТІЙ				
26	Л	3	Загальна характеристика асортименту тканин	(1.-с.180-189), (2.-с.123-149)
	Л	3	Близняні тканини	(1.-с.189-191)
	Л	3	Тканини для сорочок	(1.-с.191-214)

		3	Платтєві бавовняні та льняні тканини	(1.-с.191-214)
	Л	3	Платтєві шерстяні та шовкові тканини	(1.-с.191-214)
31	Л	3	Костюмні тканини	(1.-с.214-229)
32	Л	3	Пальтові тканини	(1.-с.229-236)
33	МКР №3		Модульна контрольна робота № 3	Повторення матеріалу
			Всього: 16 год	
МОДУЛЬ ЧЕТВЕРТИЙ				
34	Л	3	Плащові та плівкові матеріали. Комплексні матеріали	(1.-с.265-268)
35	Л	4	Шкіряні одягові матеріали	(1.-с.268-275), (2.-с.182-189)
36	Л	4	Трикотажні полотна	(2.-с.171-173)
37	Л	4	Неткані матеріали	(1.-с.262), (2.-с.159-171)
38	Л	4	Підкладкові та прокладкові матеріали	(2.-с.237-239)
39	Л	4	Утеплюючі матеріали	(1.-с.275-280), (2.-с.190-202)
40	Л	4	Оздоблювальні матеріали. Фурнітура	(1.-с.280-288), (2.-с.210-218)
41	Л	4	Шейні нитки	(1.-с.189-243), (2.-с.123-158)
42	МКР №4		Модульна контрольна робота № 4	Повторення матеріалу
			Всього: 18 год	

Таблиця 2.7 – Темі занять для запису у навчальному журналі академічної групи та домашнє завдання (лабораторні заняття) III-Всеместр

Номер заняття	Вид заняття	Номер теми	Тема заняття	Домашнє завдання
МОДУЛЬ ПЕРШИЙ				
1	Л.р.	1	Лабораторна робота №1 Аналіз будови та властивостей натуральних волокон	Оформити звіт по роботі
2	Л.р.	1	Лабораторна робота №2 Аналіз будови та властивостей хімічних волокон	Оформити звіт по роботі
3	Л.р.	1	Лабораторна робота №3 Дослідження властивостей пряжі і ниток	Оформити звіт по роботі
МОДУЛЬ ДРУГИЙ				
4	Л.р.	2	Лабораторна робота №4 Вивчення та розпізнавання видів оздоблення тканин	Оформити звіт по роботі
5,6	Л.р.	2	Лабораторна робота №5,6 Аналіз волокнистого складу тканин	Оформити звіт по роботі
7	Л.р.	2	Лабораторна робота №7 Аналіз будови переплетень	Оформити звіт по роботі
8	Л.р.	2	Лабораторна робота №8 Аналіз механічних та фізичних властивостей тканин	Оформити звіт по роботі
9	Л.р.	2	Лабораторна робота №9 Аналіз технологічних та оптичних властивостей тканин	Оформити звіт по роботі
МОДУЛЬ ТРЕТІЙ				
10		3	Лабораторна робота №10 Аналіз асортименту та властивостей білизняних тканин	Оформити звіт по роботі
11		3	Лабораторна робота №11 Аналіз асортименту та властивостей бавовняних та льняних тканин для суконь та сорочок	Оформити звіт по роботі

	3	Лабораторна робота №12 Аналіз асортименту та властивостей костюмних тканин	Оформити звіт по роботі
13	3	Лабораторна робота №13 Аналіз асортименту та властивостей тканин для пальто	Оформити звіт по роботі
МОДУЛЬ ЧЕТВЕРТИЙ			
14	4	Лабораторна робота №14 Аналіз асортименту та властивостей натуральної та штучної одягової шкіри, плащових та комплексних матеріалів	Оформити звіт по роботі
15	4	Лабораторна робота №15 Аналіз асортименту та властивостей нетканних матеріалів	Оформити звіт по роботі
16	4	Лабораторна робота №16 Аналіз асортименту та властивостей підкладкових та прокладкових матеріалів	Оформити звіт по роботі
17	4	Лабораторна робота №17 Аналіз асортименту утеплюючих матеріалів	Оформити звіт по роботі
18	4	Лабораторна робота №18 Аналіз асортименту оздоблювальних матеріалів і фурнітури	Оформити звіт по роботі
19	4	Лабораторна робота №19 Аналіз асортименту ниток	Оформити звіт по роботі
		Всього: 38 год	

Список літератури

Навчальна основна література:

1. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство: Підручник/К.Р. Лазур. – Львів:Світ, 2003. – 240с.
2. Баженов В.И. Материалы для швейных изделий: Учебник для сред. спец. учеб. заведений.- 3-е изд., испр.и доп./В.И. Баженов. – М.: Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 312с.

Додаткова навчальна література:

3. Галик І.С. Товарознавство трикотажних виробів: підручник для студентів товарознавчих спеціальностей вищих навчальних закладів/ І.С. Галик, Б.Д. Семак – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – 221с.
4. Кузьмич Д.И. Товароведение текстильных, швейных и трикотажных изделий. – К.: Вища школа, 1992. – 408с.
5. Пугачевський Г.Ф. Товарознавство непродовольчих товарів. Ч.І. Текстильне товарознавство / Г.Ф. Пугачевський, Б.Д. Семак. – К.:НМЦ «Укоопосвіта», 1999. – 596с.
6. Радкевич В.О. Матеріалознавство швейного виробництва: Лабораторно-практичні роботи / В.О. Радкевич. – К.: Вища школа, 1995. – 96с.
7. Семак З.М. Текстильне матеріалознавство (волокна, пряжа, нитки): Навч. посібник / З.М. Семак. – К.: ІДСО, 1996. – 208с.

Довідникова література:

8. Бузов Б.А. Материаловедение в производстве изделий легкой промышленности: учебник/Б.А. Бузов, Н.Д. Алыменкова, М.: Академия, 2010. – 440с.
9. Бузов Б.А. Лабораторный практикум по материаловедению швейного производства/Бузов Б.А. и др. - М.: Легпромбытиздат, 2004, - 432 с.
10. Державна система сертифікації України: методи, правила, організація діяльності: Довідник. – К.:Львів:Держстандарт України, 1995. – 283с.
11. Дрегуляк Е.П. Текстильне матеріалознавство: навчальний посібник/ Е.П. Дрегуляк, В.В. Рибальченко, Н.П. Супрун - К.: КНУТД, 2011. - 430с.
12. Супрун Н.П. Конфекціювання матеріалів для одягу: посібник з грифом МОНУ / Н.П.Супрун, Е.П. Дрегуляк, Т.О. Волинець - К.: Знання, 2008. - 125с.
13. Супрун Н.П. Матеріалознавство швейних виробів. Волокна та нитки: підручник з грифом МОНУ/ Н.П. Супрун - К.: Знання, 2008. - 183 с.
14. Супрун Н.П. Матеріалознавство швейного виробництва. Матеріали для одягу: підручник з грифом МОНУ/ Н.П. Супрун К.: КНУТД, 2009 - 156с.
15. Супрун Н.П. Матеріалознавство швейних виробів. Волокна та нитки: підручник з грифом МОНУ/ Н.П. Супрун - К.: Знання, 2008. - 183 с.
16. 5. Супрун Н.П. Матеріалознавство швейного виробництва. Матеріали для одягу: підручник з грифом МОНУ / Н.П. Супрун К.: КНУТД, 2009 - 156с.
17. Супрун Н.П. Товарознавство хутра та шкіри для виробів легкої промисловості: навчальний посібник/ Н.П. Супрун, Г.В. Щуцька, О.В. Смачило К.: Кафедра, 2013. – 130с.
18. Супрун Н.П. Художнє оформлення текстильних матеріалів: навчальний посібник/ Н.П. Супрун, М.В. Колосніченко, О.К. Суворова – К.: КНУТД, 2011. - 189с.

Додаток Б

Зміст дидактичних одиниць з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

Таблиця Б.1 – Дидактичні одиниці навчального матеріалу з теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів»

№ ДО	Назва ДО	Тип ДО	Зміст дидактичної одиниці
1	2	3	4
1	Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу	Поняття	Асортимент матеріалів для обробки чи оздоблення одягу дуже різноманітний: гудзики, тасьми–блискавки, стрічки, тасьми, шнури, нашивки, різноманітні мережива та гіпюри, люверси, бісер, і т.п., що відрізняються від основних матеріалів фактурою, кольором, призначенням. Фурнітура – це допоміжні матеріали, які використовують при виготовленні швейних виробів. Асортимент матеріалів, використовуваних для обробки та оздоблення одягу дуже різноманітний: стрічки, тасьми, шнури, мереживо, гіпюр, шитво, бісер, стеклярус, блискітки та інші, які відрізняються від основного матеріалу за фактурою, кольором чи забарвленням, обробці та оздоблення від основних матеріалів. Також це можуть бути: трикотажні полотна; натуральна та штучна шкіра і замша; хутро; різні фурнітурні аксесуари; нитки вишивальні, металеві та металізовані нитки можуть використовуватися для обробки оздоблення виробів різного призначення.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			 Рисунок Б.1 – Жакети з різними видами оздоблення та фурнітурою
2	Поняття оздоблювальні матеріали та їх різновиди	Поняття Класифікація	Оздоблювальні матеріали – це матеріали, які йдуть для прикрашання одягу, художнього оформлення з допомогою мистецьких та орнаментальних мотивів (вишивки, рисунків, розписів, стразів і тощо) Оздоблювальні матеріали – це стрічки, тасьма, шнури, мереживо, тюль, шитво. Вони широко використовуються у швейному виробництві для оздоблення одягу, а також як прикладні матеріали. В якості оздоблювальних матеріалів застосовують також тканини, шкіру, замшу, хутро, фурнітуру одягу, бісер тощо Оздоблювальні матеріали мають володіти сучасним оформленням дизайну, якісними показниками, зокрема міцністю, гнучкістю, стійкістю фарбування, достатньою формостійкістю та довговічністю, відповідати за оформленням та властивостями основному матеріалу, надавати виробу закінчену сталеву виразність та гарний зовнішній вигляд готового виробу.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			 Рисунок Б.2 – Застосування елементів оздоблення в етно одязі
3	Поняття та різновиди стрічки	Поняття об'єкт	Стрічки – це тонкі ткані смужки різної ширини, які виробляють на стрічкових верстатах полотняним, саржевим, атласним, ворсовим та різними дрібно – та великовізерунчастими переплетеннями. За волокнистим складом стрічки можуть бути однорідними (бавовняними, лляними, віскозними, капроновими, ацетатними) та неоднорідними. Для оздоблювальних стрічок можуть використовуватися металеві нитки. Еластичні стрічки виготовляють з застосуванням гумових жилок або ниток спандексу. Поверхня стрічок може бути гладкою або рельєфною. Об'ємність та рельєфність надають стрічкам текстуровані нитки та рельєфні переплетення; гумові жилки та нитки спандексу, які стягують стрічку, надають їй ефект гофр. Капронові стрічки можуть мати ворсові малюнки,

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			нанесені флокіруванням. За забарвленням стрічки поділяються на однокольорові, строкаті, та з кольоровими малюнками, які отримують флокіруванням. За призначенням стрічки поділяються на: Прикладні – напівплляні полотняні бортові стрічки-пружки; брючні капронові, напівкапронові та бавовняні стрічки саржевого переплетення з випуклим бортиком, які застосовують для зміцнення нижніх країв брюк; суворі та гладкофарбовані бавовняні та напівшовкові корсажні стрічки для поясів; бавовняні та шовкові саржеві та переплетенням в «ялинку» суворі, відбілені та гладкофарбовані кіперні стрічки для зав'язування білизни та інших виробів, для оздоблення головних уборів; суворі бавовняні та відбілені віскозні еластичні з гумовими жилками стрічки для продержки. Декоративно-прикладні – напівшовкові, віскозні, капронові, еластичні стрічки різних переплетень; стійкі до скручування; декоративні еластичні однокольорові та смугасті вузькі (7-15 мм) та широкі (25-30 мм) стрічки з гумовими жилками або нитками спандексу, які використовують для білизняних виробів, поясів плавок, купальників, спортивних костюмів; стрічки для окантовки різного волокнистого складу. До декоративних стрічок відносяться різні за складом, переплетеннями, оздобленнями, шириною та щільністю стрічки для оздоблення одягу: бейка білизняна, стрічки: шляпні, національна з жакардовим малюнком, лаке, оксамитка, ажурні, стрічки-емблеми та інші. а б в Рисунок Б.3 – Приклади тасьми: а – в'юнчик, б – фасонна, г – бахрома

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
5	Характеристика та різновиди шнурів	Поняття Об'єкт	Шнур – це круглі, плетені, кручені або в'язані мотузки з ниток із використанням гумових жилок або без них. Використовують шнури як матеріали для оздоблення, а також як прикладні. Шнури за способом виробництва бувають плетені, сукані й в'язані. Плетені шнури виробляють у вигляді порожнистої трубки (з або без сердечника) із бавовняної пряжі або гумових ниток, обплетених штучними, синтетичними нитками, бавовняною пряжею, металізованими нитками. Сукані шнури отримують з двох, трьох або чотирьох пасом, звитих разом. В'язані шнури виробляють трикотажним переплетенням гладі на спец. машинах. Найпоширенішими в швейному виробництві є сутаж, синелька, петельні, корсетні та оздоблювальні шнури. Сутаж – це подвійний оздоблювальний шнур із заглибленням посередині у вигляді вісімки, шириною 2-6 мм. Отримують його з бавовняної крученої пряжі, обплетеної нитками віскозного шовку. Використовують для оздоблення жіночих і дитячих суконь. Синелька – це оздоблювальний шнур з ворсистю поверхнею, утвореною вплетеним віскозних волокон між двома скрученими бавовняними нитками. Синельку виробляють діаметром 2-4 мм різних кольорів і застосовують для оздоблення . Петельні – це напівшовкові гладкі шнури діаметром 4-4,5мм з бавовняної пряжі й віскозного шовку, використовують для виготовлення пришивних гудзикових петель. Еластичний – шнур діаметром 2-7мм з гумових жилок, оплетений віскозними нитками або із бавовняної пряжі, обвитої капроновими нитками, плоскої форми. Використовують для шнурування корсетів і бандажів. До оздоблювальних належать: напівшовковий шнур діаметром 3,5-6 мм, який виробляють із трьох бавовняних пасів, обвитих ниткою віскозного шовку; вовняний суканий шнур діаметром 1,5-2,5 мм. Ці, а також інші фасонні шнури застосовують для оздоблення різних швейних виробів.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
6	Характеристика мережива. Способи виробництва мережива	Поняття об'єкт	Мереживо – це декоративні елементи з тканини і ниток, сітчасті, прозорі, плетені, в'язані або вишиті вироби, отримані машинним чи ручним способом. Виготовляють мереживо з бавовняної пряжі, капронових та віскозних ниток, текстурованих ниток у вигляді стрічок різної ширини з заробленими краями або у вигляді полотен і використовують переважно для оздоблення білизняних виробів та інших деталей одягу. Машинне мереживо виготовляють на спеціальних машинах, у вигляді краю, прошивки, мотивів і мереживного полотна. Край – це мереживна стрічка, рівна з боку, який пришивають до основної тканини, і зигзагоподібна з протилежного боку. Прошивка – це мереживна стрічка з рівними краями, яку вшивають у тканину між двома частинами виробу. Мотиви – це мереживні вставки, які мають форму овалів, кругів, квадратів. Мереживо, отримане на мереживній багаточовниковій машині, поділяють на тонке вузьке (валансьєн) шириною 10-40 мм, яке являє собою тонку ромбоподібну бавовняну сітку зі щільним візерунком; широке (малин) шириною 40-120 мм, у вигляді бавовняної чи капронової шестигранної сітки з тонким легким візерунком; рельєфне вузьке (бретон) шириною 10-40 мм з рельєфними контурами та випуклим візерунком; рельєфне широке (брабант) подібне до мережива бретон шириною 45-100 мм; ґрунтове російське (торшон) шириною 15-100 мм з візерунком, подібним до плетеного ручного мережива. Виробляють мереживо полотном, у якому може бути від 50 до 300 смуг, з'єднаних між собою спеціальними з'єднувальними нитками, які після обробки полотна витягують. Плетене (басонне) мереживо утворюється на плетельних машинах з капрону в поєднанні з віскозними нитками з бавовняної та вовняної об'ємної пряжі переплетенням двох систем: основних і візерункових ниток. Ширина мережива — 43-88 мм, мереживо басонне з об'ємної вовняної пряжі має ширину 10-80 мм.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			Мереживо ручної роботи виготовляють переважно бавовняними, лляними, шовковими нитками: плетенням – за допомогою дерев'яних коклюшок, утворюючи різноманітні геометричні та рослинні візерунки; в'язанням – отримують в'язанням гачком; філейним – вишиванням голкою по натягнутій сітці
7	Поняття, виготовлення та застосування гіпюру	Поняття об'єкт	Гіпюр – це мереживо, яке складається з випуклих фігурок, з'єднаних між собою ажурною сіткою, повітряна вишивка, яку виконують бавовняною пряжею або текстурованою ниткою на бавовняній чи натуральній шовковій тканині, просоченій солями алюмінію. Внаслідок термічної та механічної обробки тканина видаляється. Гіпюр застосовують для святкових блуз, суконь, оздоблення. Для виготовлення використовують такі нитки: бавовняні, лляні, шовкові, синтетичні. Гіпюр виготовляється кількома способами: Класичним способом вважається «видерг». Основою для візерунка служить сітка. Її розмір від 0,5 до 0,8 см. Вона накладається на тканину, відзначається її положення. Потім визначаються нитки основи і качка для «видерга». Після того як з тканини прибрані всі зайві волокна, вона має пухкий вид. Для того, щоб надати їй жорсткість, нитки обвиваються. Метод «витравка» – в основі беруть розчинну тканину, на неї наноситься малюнок. Зазвичай використовується синтетична тканина (наприклад, виол). Вишивка проводиться бавовняною пряжею. Потім отримане полотно поміщають в окріп на 20 хвилин. На сьогодні для виготовлення тканини в промислових масштабах використовуються прядильні машини. Узор виконується по заздалегідь заданим сценарієм. Для виготовлення використовуються як натуральні тканини (виходить жорстке щільне мереживо з вираженням малюнком), так і синтетичні (виходить тонке полотно по типу білизняного)

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			 Рисунок Б.4 – Ручне виробництво гіпюру
8	Поняття та виготовлення тюлю	Поняття Об'єкт	Тюль – це рідке сітчасте полотно, буває гладким і візерунчастим. Виробляють тюль на тюлевих або гардинних машинах з бавовняної пряжі, віскозних і капронових ниток. На тюлевих машинах виробляють гладкий тюль завширшки 71-178 см, який застосовують для оздоблення жіночої білизни, на гардинних машинах шириною 80-180 см з різноманітними візерунками, для виготовлення покривал, накидок, фіранок, занавісок. Залежно від того, які матеріали і добавки штучного і натурального походження використовуються при виробництві. Існують такі види тюлю: капронова, сітчаста, стисла, органза, вуаль, газ, тюлеве полотно у вигляді прозорого полотна, на яке нанесений візерунок з гумових ниток. Розрізняють односторонні тканини і тканини з малюнком, нанесеним з обох сторін полотна. Тюль буває прозора та матова.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			 Рисунок Б.5 – Фото прикладу тюлю
9	Шитво та його призначення	Поняття Об'єкт	Шитво – це вишиті технікою «Рішельє» смужки бавовняних тканин різної ширини, які використовуються для виготовлення оздоблювальних деталей одягу, для оздоблення білизни, етно одягу, а також для корсетних виробів. Шитво отримують на основі тонкої бавовняної тканини (батисту, маркізету тощо). На яку машинним способом наносять вишивку, поєднують з вирізаними отворами, які входять до загальної композиції малюнка. Випускають шитво із зигзагоподібним краєм та у вигляді прошивки, полотна, використовують для оздоблення жіночої білизни, суконь, блуз. Ширина шитва – 25-125 мм. Рисунок Б.6 – Різновид широкого та вузького шитва

Продовження таблиці Б.1

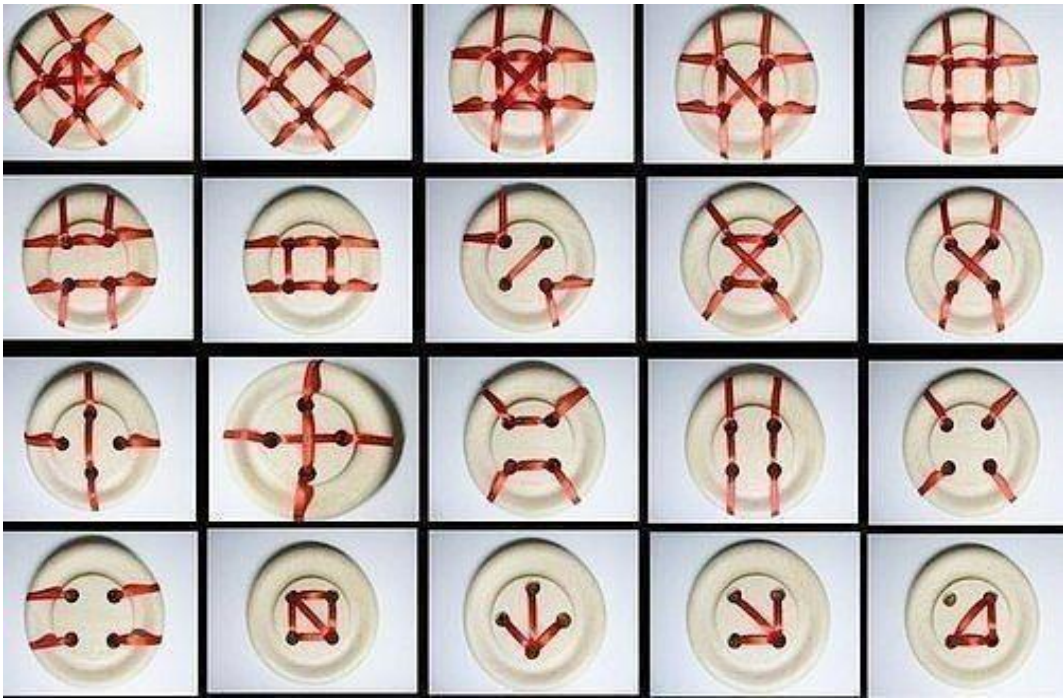
1	2	3	4
10	Характеристика інших видів оздоблювальних матеріалів	Поняття Об'єкт	Бісер (бусини) – це об'єкти невеликих розмірів з отвором для нитки або тоненького дротика. Часто бісер використовується у вишивці та мозаїці. Виділяю такі основні види бісеру: Стеклярус – це трубочки із кольорового скла, виготовлені багатьма різними розмірами, кольорами, формами, має гострі краї, тому для роботи необхідно використовувати міцні нитки. Парчовий – це бісер з прозорого скла, отвір якого металізований блискучою фарбою у середині. Хамелеон – це бісер з кольорового прозорого скла, поверхня отворів якого покрита фарбою, що відрізняється за кольором від скла. Перламутровий – це прозорий бісер пастельних тонів зі злегка блискучим білим покриттям, що нагадує перли. Непрозорий натуральний бісер – це бісер з непрозорого скла без покриття, майже без блиску. Металевий бісер – це скляний бісер з покриттям «під метал» різних кольорів. Це покриття нетривке і при роботі з бісером або в процесі носіння стирається. Блискучий (люстровий) – це бісер з глянцеvim, сильно блискучим покриттям без переливів – лакований. Нашивка (патч, шеврон) – це декоративний елемент, зазвичай із тканини або вишитий, прикріплюється до одягу для прикрашання, позначення приналежності до певної організації чи для передачі певної символіки, інформації. Матеріали основи: клейові – мають характерний шар клею на зворотньому боці і можуть бути прикріплені до одягу завдяки вологотепловій обробці, тобто без пришивання; на липучці – прикріплюються та від'єднуються від поверхонь завдяки методу липучки («реп'яха»); пришивні – пришивається до виробу, з допомогою ниток, це найпоширеніший тип нашивки.

Продовження таблиці Б.1

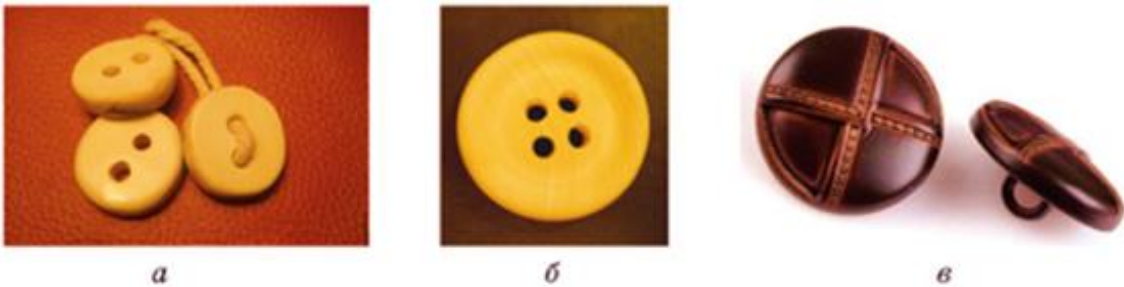
1	2	3	4
11	Поняття фурнітура та її різновиди	Поняття Теорія	Фурнітура – це допоміжні матеріали, які застосовують під час виготовлення та для завершення швейного виробу. До одержної фурнітури відносять: гудзики, гачки та петлі(бабки), тасьма – блискавка, кнопки, пряжки та інші. Головні функції швейної фурнітури: - поліпшення якості та продовження терміну служби виробів; - стилістичне й декоративне оформлення. Крім того, що фурнітура сама по собі повинна бути якісною – міцною та виконаною з якісних матеріалів, важливе і саме пошиття. До вибору ниток – дуже суворі правила: відповідність їхнього кольору, товщини та діаметру тій чи іншій фурнітурі. Голки підбираються відповідно до товщини ниток, типу тканини та особливостей фурнітури. Застосування тасьми і бейки допоможе в тому, щоб приховати дрібні погрішності щодо рівності швів, особливо виконаних вручну. Краї тканини з їхньою допомогою стануть рівними й красивими. Блискавки для відмінного функціонування також мають бути пришиті рівно й міцно. Що стосується потаємної блискавки, то для її вшивання слід використовувати спеціальну лапку, здатну виконати потаємний шов. Нашивки можна застосовувати не лише з метою декорування і як знаки приналежності до тієї чи іншої спільноти, а й для того, щоб заховати пропалене чи розрізане місце на тканині. Це найкраще рішення для приховування дрібних вад.

Рисунок Б.7 – Різновиди застосування швейної фурнітури

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
12	Характеристика гудзиків.	Класифікація Об'єкт	Гудзик – це елемент, який призначений для застібання одягу або використовується як прикраса одягу, зазвичай круглої форми. Гудзики мають бути правильної форми, відповідних розмірів, без подряпин, тріщин, плям, облою (з гладенькими краями), з симетрично розташованими, однаковими за розміром отворами (петельками). Якість гудзиків визначають за їх зовнішнім виглядом або шляхом перевірки їх основних властивостей. Рисунок Б.8 – Гудзики за різновидами способів пришивання

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
13	Гудзики та їх класифікація за призначенням	Класифікація Об'єкт	За призначенням гудзики поділяють на пальтові (26мм і більше); костюмні (20-25 мм); платтяні (12 мм і більше); брючні (14-17 мм); сорочкові білизняні(10-19мм); для форменого одягу (14, 18, 22, 24 мм). За зовнішнім видом гудзики розрізняються на види: За формою гудзики бувають круглими, овальними, продовгастими, кулькоподібними, фігурними тощо; за характером поверхні лицевої сторони та кольором: гладенькі, рельєфні, пістряві, з різними декоративними ефектами, а також імітації під черепаху, янтар, перламутр, перлину, також чорні, білі, кольорові, строкаті та інші. За способом прикріплення до одягу: двома або чотирма отворами, з вушком та з напівтаємним вушком. за формою: круглі, овальні, напівкулевидні, квадратні та прямокутні, циліндричні та інші; За способом оздоблення гудзики бувають рядові та оздоблювальні: з перламутровим ефектом, з поверхневим фарбуванням кольоровими лаками, з ювелірною тонкою металізацією у вигляді окантовок і інкрустацій та інше. а б в Рисунок Б.9 – Різновиди гудзиків за способом кріплення: а,б – наскрізні; в – на ніжці.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
14	Способи виготовлення гудзиків	Об'єкт	Гудзики для одягу виробляють механічним способом – вирізанням із дерева та природних матеріалів; штампуванням –вирубанням із листового металу; пресуванням – формуванням гудзиків із порошку в прес-формах під дією високої температури і тиску; плетенням – із оздоблювальних шнурів, тасьми, ниток; способом формування гудзиків на одязі шляхом взаємодії полімеру з тканиною. Рисунок Б.10 – Різновиди гудзиків

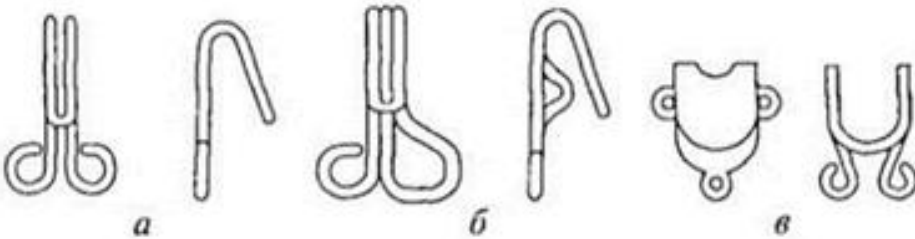
Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
15	Різновиди гудзиків за сировиною	Класифікація Об'єкт	Основні властивості гудзиків визначаються головним чином властивостями матеріалів, з яких вони виготовлені. За матеріалом розрізняють гудзики пластмасові, металеві, керамічні, дерев'яні, кістяні, перламутрові, комбіновані та інші. Металеві гудзики виготовлені штампуванням з м'якої сталевий стрічки, характеризуються міцністю та хімічною стійкістю; бувають пальові, формені, дитячі та оздоблювальні. Дерев'яні гудзики виготовлені зі самшиту, клена, берези, бука, не дуже міцні, під дією вологи вони втрачають форму й блиск, придатні для верхнього одягу. Рогові гудзики (з рогів і копит) бувають натуральних кольорів або фарбовані в чорний колір, використовуються для верхнього одягу. В гарячій воді гудзики розм'якшуються, втрачають форму, погано шліфуються, перерізають нитку й відриваються. Кістяні гудзики, зроблені з кісток, стійкі до температур, достатньо міцні, але з часом жовтіють і ламаються. Перламутрові гудзики, які виготовляють діаметром 10-22мм із раковин молюсків, мають відповідний блиск, стійкі до вологи, температур, до дії кислот і лугів, але не дуже міцні, ламаються. Застосовують перламутрові гудзики для білизняних, блузкових, сорочкових виробів. Скляні гудзики виробляють пресуванням, можуть бути різнокольоровими, прозорими, їх використовують для білизни, оздоблення суконь, блуз. Недолік скляних гудзиків полягає в тому, що вони швидко ламаються.
16	Різновиди гудзиків виготовлених пресуванням	Поняття Об'єкт	Прес-порошкові амінопластові гудзики бувають як прозорі, так і пофарбовані в різні кольори. Вони міцні, стійкі до вологи, дії високих температур і кислот, однак недостатньо стійкі до дії лугів; найчастіше їх застосовують для верхнього одягу. Акрилатові гудзики (з оргскла) прозорі, різноманітних яскравих кольорів, міцні,

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
16	Різновиди гудзиків виготовлених пресуванням	Поняття об'єкт	світло-, водо-й морозостійкі. Мають недостатню хімічну стійкість і термостійкість (при 60°C акрилат розм'якшується). Ці гудзики бувають різними за формою, розміром і призначенням. Фенопластові гудзики характеризуються високою міцністю, стійкістю до води й кислот, мають достатню термостійкість (100°C), не стійкі до дії лугів і окисників. Використовують ці гудзики для пальт, костюмів, суконь. Гудзики з полістиролу та співполімерів хімічно нестійкі, їх теплостійкість 60-70 °C, здебільшого їх використовують для верхнього одягу. Останнім часом для виготовлення гудзиків застосовують поліамідні, поліефірні смоли, поліпропілен. Гудзики, виготовлені з цих матеріалів, мають відповідну хімічну стійкість, теплостійкість (110°C) і використовуються для легкого плаття, білизняних виробів.
			
			Рисунок Б.11 – Різновиди гудзиків виготовлені способом пресування

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
17	Гачки та петлі, призначення та їх властивості	Поняття об'єкт	Гачок та петля – це потайна застібка, яка складається з 2-х або 4-х деталей, де одна є петлею, інша – гачком. Гачки пришивні використовуються в чоловічих брюках, спідницях, для застібок хутряних виробів, шинелей, жіночих та дитячих виробів. Гачки для одягу – пришивна потайна застібка для жіночої білизни, легких блуз і сукні. Гачки виготовлені з металевого дроту і виконуються зазвичай в двох кольорах: нікель або чорний нікель, різних розмірів. Гачки пришиваються на виріб вручну або машинним способом. Гачки й петлі бувають дровові або штамповані, виробляють із сталевого або мідно-цинкового дроту; щоб захистити від корозії, їх лакують, оксидують, нікелюють або посріблюють. За призначенням і розміром гачки бувають таких номерів: 2 (шубні) довжина гачка 24 мм, 3 (пальтові) 20 мм, 5 (для плащів, кителів, гімнастерок) — 16 мм, 6-11 мм, 7-9 мм. Гачки 6, 7 (для жіночих суконь і блуз) мають спеціальний фіксатор, який запобігає їх розстібанню. Випускають такі типи гачків: брючні 11, 12, 13 (найбільші) і для інших видів одягу – 02 (найбільш великі), 03, 05, 06, 07, 06ф (з фіксатором), 07ф, 08ф. Довжина найбільших гачків для одягу – 24 мм, найменших – 6,2 мм. Рисунок Б.12 – Гачки для одягу: а – платтяні; б – платтяні з фіксатором; в – брючні

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
18	Поняття пряжки та способи виготовлення	Поняття Об'єкт	Пряжка (рамка, кільце) – застібка, що призначена для утримування двох кінців пояса чи ременя разом. Пряжки для штанів виробляють зі сталевий стрічки штампуванням, щоб захистити від корозії їх лакують або оксидують. Пряжки для пальт, суконь інших виробів верхнього одягу виготовляють з відходів пластмас способом пресування або лиття під тиском у вигляді прямокутної рамки, круглої, овальної чи іншої форми з перекладиною посередині. Розміри цих пряжок можуть бути різними. Пряжки, рамки та кільця виготовляють їх зі сталевий дроту, стрічки, сталевих та латунних листів або з пластмаси. Сталеві вироби нікелюють або обробляють лаками для захисту від корозії.
			

Рисунок Б.13 – Приклад вигляду пряжки та рамки

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
19	Кнопки – поняття, призначення та їх різновиди.	Поняття Об'єкт	Кнопка – застібка на одяг або елементи одягу, призначена для з'єднання двох деталей. Кнопки складаються з основи з виступом (штифтом) і головки, що має заглиблення, яким фіксується основа зі штифтом. Виготовляють кнопки з латуні (нікельовані, посріблені), зі сталевих стрічки (лаковані) або пластмасові. Розмір кнопок визначається їх діаметр(мм), становить 5, 7, 9, 11 мм. Використовують їх для застібання жіночих блуз, суконь, дитячих сорочок, головних уборів. Рисунок Б.14 – Приклад металевих кнопок за різним способом їх кріплення до виробу
20	Поняття застібка-блискавка та її Різновиди	Поняття Об'єкт	Застібка-блискавка або просто блискавка (також – зіпер, змійка) – вид застібок, призначених для швидкого з'єднання деталей одягу. Застібки-блискавки складаються з двох бавовняних і шовкових стрічок з рядами металевих або пластмасових зубчиків і замка. Металеві деталі застібок мають бути нікельованими або хромованими, а пластмасові з декоративним чи лаковим покриттям та інше. Залежно від ширини замкнутої стрічки застібки поділяють на такі види: особливо дрібна (до 3 мм);В дрібна (3-5 мм); середня (5-7 мм); велика (7-10 мм); дуже велика (10 мм. і більше). Довжина застібок-блискавок: 120, 150, 180, 200, 250, 300 мм і більше як з нерознімним ходом замка, так і з рознімним.

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
			Текстильні застібки складаються з двох міцних стрічок, лицева поверхня однієї з яких покрита петлями з поліамідних монониток, а лицева сторона іншої – петлями з монониток з бічним розрізом, тобто з гачками. При з'єднанні двох стрічок гачки входять в петлі і виникає швидке та міцне зчеплення. Роз'єднання стрічок потребує значного зусилля. Текстильні застібки використовують для виготовлення дитячих, спортивних та молодіжних виробів, для застібок текстильного взуття та інше Застібки мають бути блискучими, без плям, обломів, забоїн, слідів іржі. Замок повинен з'єднувати застібку плавно й вільно. Використовують застібки-блискавки з нерознімним ходом замка для суконь, спідниць, штанів, а з рознімними для спеціального та спортивного одягу.
21	Характеристика інших різновидів фурнітури	Поняття Об'єкт	Резинка – плоска текстильна стрічка з високими еластичними властивостями. Застосовують для зовнішньої обробки так і для внутрішньої (вшивають у середину виробів). Тасьма використовується для надання форми одягу і її фіксації, для створення оборок, декорування та прикраси різних елементів виробу. Товщина від 15 до 300 мм., різних кольорів та типів. Різновиди резинки: ажурна, білизняна, щільні бандажні, шнур, еластичні, ткані та інші види. Зафіксувати одяг на талії можна за допомогою жакардових гумок. Для пошиття теплого одягу і спортивних костюмів застосовують ткану тасьму. Елегантність вечірньої сукні додасть ажурна гумка. Резинки-стрічки використовуються і в рукоділлі: для створення аксесуарів, окантовки рушників, кухонних прихваток. Липучка – це текстильна застібка, яка діє за принципом реп'яха. Складається з двох синтетичних смуг. Робоча сторона однієї з цих половин покрита петлями з тонких синтетичних ниток. Вона «м'яка». Друга «жорстка» – з гачками з товстих розрізаних поліамідних петель. Дві половинки накладаються один на одного лицевими сторонами

Кінець таблиці Б.1

1	2	3	4
			так відбувається зачеплення. Застосовується різнобарвна контрасна стрічка при пошитті різноманітних швейних виробів, також взуття, сумок чи рюкзаків, тобто де необхідна швидка, легка та плавна фіксація або з'єднання декількох елементів. Липучки бувають різних кольорів шириною від 16 мм. до 250 мм. Накінецьник (пістончик) – це спеціальний металевий чи пластиковий вид фурнітури, який служить як захист зрізу шнура, що не дозволяє торочитись чи деформуватись. Фіксатор – це обмежувач для довжини шнура. Використовують для швидкого регулювання довжини шнура з надійною фіксацією. В основному застосовують у спортивному одязі, для затягування капюшона чи манжет. Обмежувач для блискавки – зазвичай металевий пристрій, який використовують для обмеження ходу бігунка (слайдера) блискавки в верхньому та нижньому положенні.

Додаток В
Навчальний посібник за темою модуля (фрагмент)

Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів: навчальний посібник/ укладач Гузарська Т.М - Хмельницький, 2023 р. – 58 с.

Різноманіття фурнітури та оздоблювальних матеріалів для виготовлення швейних виробів. Посібник містить визначення та призначення, характеристики та функції якими володіє фурнітура чи оздоблювальні матеріали.

Посібник рекомендується студентам фахової передвищої освіти

Умовне позначення:

- ! - пояснювальний текст
- - цікаві факти
- ? - питання для самоконтролю
- * - творчі завдання

ЗМІСТ

Передмова	4
1 ОЗДОБЛЮВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ	5
1.1 Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу.	5
1.2 Поняття оздоблювальні матеріали та їх різновиди.	7
1.3 Поняття та різновиди стрічки.	9
1.4 Визначення тасьми та її способи виготовлення	12
1.5 Характеристика та різновиди шнурів	14
1.6 Характеристика мережива. Способи виробництва мережива	16
1.7 Поняття, виготовлення та застосування гіпюру	18
1.8 Поняття та виготовлення тюлі	20
1.9 Шитво та його призначення	22
1.10 Характеристика інших видів оздоблювальних матеріалів.	24
1 ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ	28
2 ШВЕЙНА ФУРНІТУРА	30
2.1 Поняття фурнітура та її різновиди	30
2.2 Характеристика ґудзиків	32
2.3 Ґудзики та їх класифікація за призначенням	34
2.4 Способи виготовлення ґудзиків	36
2.5 Різновиди ґудзиків за сировиною	38
2.6 Різновиди ґудзиків виготовлених пресуванням	39
2.7 Гачки та петлі, їх властивості	40
2.8 Поняття пряжки. Способи виготовлення пряжки.	42
2.9 Кнопки – поняття, призначення та їх різновиди	43
2.10 Поняття застібки-блискавки та її різновиди	45
2.11 Характеристика інших різновидів фурнітури	48
2 ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ	51
Перелік джерел посилання	55
Словник	57

Передмова

Матеріалознавство - це обов'язково дисципліна, що необхідна у підготовці майбутніх фахівців для швейної промисловості. Дисципліна «Матеріалознавство» пов'язана з хімією, фізхімією полімерів, математикою та багатьма іншими науками в галузі технології, дизайну та моделювання одягу.

Швейна фурнітура – це сукупність численної кількості пристроїв і матеріалів, використовуваних при виготовленні дизайну одягу та оформленні швейних виробів. Без них звичний виріб так би і залишився б простим клаптем тканини.

Поняття швейна фурнітура своїм корінням сягає того часу, коли з'явився одяг. Без тканин, з яких виготовлені практично всі моделі одягу, без ниток, ґудзиків та іншого швейного приладдя не можна було б створити будь-який одяг, який би носився роками або був придатний більше одного разу.

Види швейної фурнітури. Всю швейну фурнітуру можна поділити на: декоративну та функціональну

Після вивчення теми «Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення швейних виробів» з дисципліни «Матеріалознавство» майбутні фахівці оволодіють знаннями про структуру і властивості матеріалів, асортимент та вміння якісного та раціонального вибору матеріалів для виготовлення швейних виробів, уміннями стандартної оцінки якості матеріалів і правильного формулювання вимог до матеріалів. Глибокі знання фахівців та вміння їх використання – одна з умов підвищення якості швейних виробів.

Матеріалознавство навчає і рекомендує раціональні та економічні способи використання матеріалів у швейній промисловості. Зрештою матеріали розрізняються за своїми властивостями, конструкцією і способами виготовлення. Одяг має відповідати гігієнічним, технічним, естетичним, економічним та естетичним вимогам. Всі матеріали, які використовують у швейній промисловості для виготовлення одягу, можна розділити на групи за їхнім призначенням: основні матеріали, підкладкові матеріали, утеплювальні, прокладкові матеріали, матеріали для з'єднання одягу, оздоблювальні матеріали та фурнітура.

РОЗДІЛ 1 ОЗДОБЛЮВАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Мета розділу: ознайомитись із різними способами та відомостями про оздоблення одягу, вивчити вид оздоблення, вміти розрізняти різновиди оздоблювальних матеріалів її різновиди призначення та властивості

1.1 Оздоблювальні матеріали та фурнітура для виготовлення одягу

Асортимент матеріалів для обробки чи оздоблення одягу дуже різноманітний: гудзики, тасьми-блискавки, стрічки, тасьми, шнури, нашивки, різноманітні мережива та гіпюри, люверси, бісер і т.п., що відрізняються від основних матеріалів фактурою, кольором, призначенням.

Також це можуть бути: трикотажні полотна; натуральна та штучна шкіра і замша; хутро; різні фурнітурні аксесуари; нитки вишивальні, металеві та металізовані нитки можуть використовуватися для обробки оздоблення виробів різного призначення.

Рисунок 1.1 – Жакети з різними видами оздоблення та фурнітури

1.4 Визначення тасьми та її способи виготовлення

! Тасьми – це плоскі, різної ширини, волокнистого складу, кольору та структури смужки, які виготовляють плетеним або в'язанням способом з однієї системи ниток і які переплітаються під кутом 40-50°.

Завдяки такій структурі плетена тасьма розтягується в ширину і може бути укладені по колу, овально або за іншим малюнком без зморшок та складок, нашиватися на виріб будь-якими вигинами.

Залежно від волокнистого складу тасьма буває бавовняна, напівшовкова, шовкова, вовняна;

За оздобленням – сурова, вибілена, гладкофарбована, багатоколірна;

За призначенням – оздоблювальна й докладна.

Найбільш поширені такі види оздоблювальної тасьми: аксельбант, галун, фасонна (з різних видів сировини), «змійка» шириною 5,5мм, «косичка» – 2мм, «ялинка» – 3мм, фігурна (з віскозних ниток), «пилка» – 6 мм, «хвиля» – 9мм; зигзагоподібна хвиляста тасьма «в'юнчик» з віскозної плоскої соломки. Серед докладних видів там ми найбільш поширені білизняна, корсетна, одягова, еластична.

Білизняна тасьма з бавовняної або змішаної пряжі, а також із віскозних та ацетатних комплексних ниток – сурова, вибілена, гладкофарбована, ширина 4-20мм. Застосовується для обшивання швів в одязі, країв виробів, виготовлення зав'язок тощо.

Корсетну тасьму отримують з бавовняної пряжі шириною 16-18 мм. Наявність у ній здвоєних ниток робить її значно міцнішою від аналогічної за волокнистим складом білизняної тасьми. Використовують для шнурування корсетів.

Одягову тасьму виробляють шириною 2-30 мм з різноманітних видів сировини, гладкою й фасонною. Використовують в різних видах верхніх швейних виробів.

Еластичну тасьму виготовляють з бавовняної й змішаної пряжі, віскозних та ацетатних ниток у поєднанні з гумовими, поліуретановими прожилками шириною 2,5-25 мм. Використовують у білизняних виробках.

Окрім плетеної, виробляють в'язану тасьму шириною 80-90мм, яку отримують дешевшим та продуктивнішим в'язальним способом. Використовують з тією ж метою, що й плетену.

Найбільш поширені види тасьм: в'юнчик (щільна плетена хвилевидної форми), бахрома (в'язана ажурна з бахромою у вигляді петель), фасонна (вузька плетена віскозна з дрібними петельками з двох сторін) та інші.

Рисунок 1.4 – Приклади тасьми:
А – в'юнчик, б – фасонна, г - бахрома

ЦІКАВО ЗНАТИ

З X століття пов'язки стали відомі на Русі, і отримали назву налобник. Їх носили неодружені жінки. Налобниками закривали увесь лоб, адже вони були широкими, ззаду на стрічки вони зав'язувались та прикрашалися вишивкою, або ж блискучими металевими пластинками та кольоровими намистинами.

Початком Ренесансу та навіюванням моди на античне, європейські дами з вищого суспільства почали носити на волоссі із матерії чи шкіри вузькі тасьми, оздоблені різноманітними коштовними камінцями або просто китицями чи помпонами.

? питання для самоперевірки

1. Що таке тасьма?
2. Яка структура у тасьми?
3. Які види оздоблення тасьми ви знаєте?

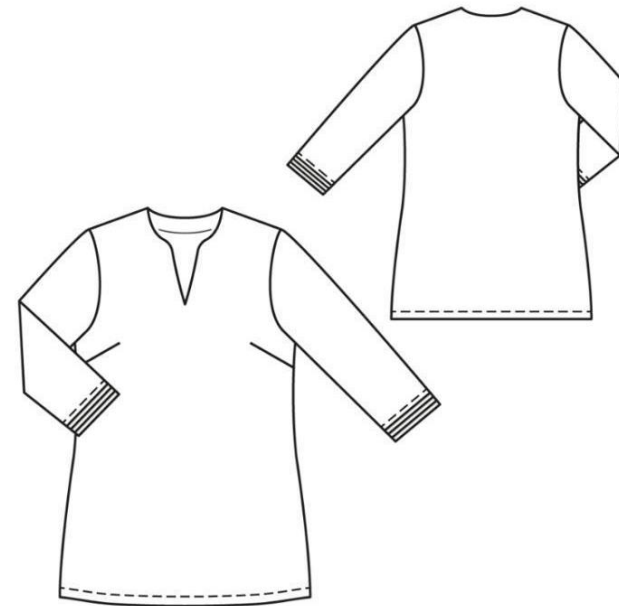
1 ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ

*

На основі аналізу вигляду моделі подумайте та запропонуйте види оздоблення.

Зробіть опис моделі.

Замалюйте технічний рисунок та дайте характеристику кожному виду оздоблення.

Створити інструкційну карту на виготовлення помпону.

Запропонувати види оздоблення знімного коміра. Описати кожний запропонований вид оздоблення.

РОЗДІЛ 2 ШВЕЙНА ФУРНІТУРА

Мета розділу: Вивчити асортимент та властивості, знати та вміти розрізняти різновиди фурнітури її різновиди призначення та властивості, а також навчитись її застосовувати відповідно до призначення та асортименту.

2.1 Поняття фурнітура та її різновиди

! Фурнітура – допоміжні матеріали, які застосовують під час виготовлення швейного виробу, для застібок в одязі та для його оздоблення.

До одяжної фурнітури відносяться гудзики, гачки та петлі (бабки), тасьми-блискавка, пряжки, кнопки та інші.

Головні функції швейної фурнітури:

- поліпшення якості та продовження терміну служби виробів;
- стилістичне й декоративне оформлення.

Крім того, що фурнітура сама по собі повинна бути якісною - міцною та виконаною з якісних матеріалів, важливе і саме пошиття. До вибору ниток дуже суворі правила: відповідність їхнього кольору, товщини та діаметру тій чи іншій фурнітурі. Голки підбираються відповідно до товщини ниток, типу тканини та особливостей фурнітури.

Застосування тасьми і бейки допоможе в тому, щоб приховати дрібні погрішності щодо рівності швів, особливо виконаних вручну. Краї тканини з їхньою допомогою стануть рівними й красивими.

Нашивки та шеврони можна застосовувати не лише з метою декорування і як знаки приналежності до тієї чи іншої спільноти, а й для того, щоб заховати пропалене чи розрізане місце на тканині. Це найкраще рішення для приховування дрібних вад.

Блискавки для відмінного функціонування також мають бути пришиті рівно й міцно. Що стосується потаємної блискавки, то для її вшивання слід використовувати спеціальну лапку, здатну виконати потаємний шов

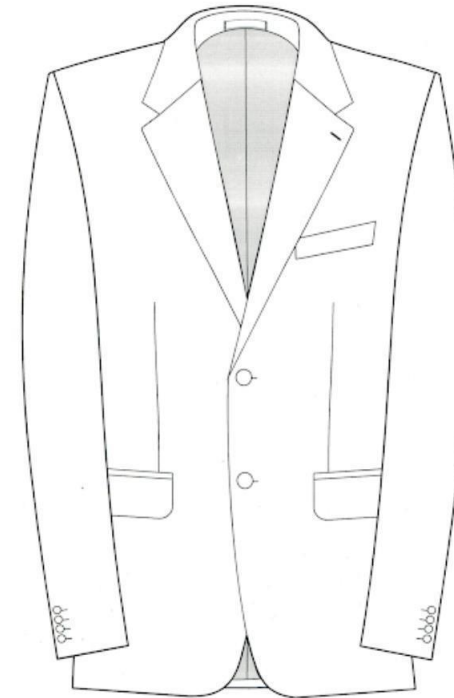
2 ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ

*

На основі аналізу вигляду моделі одягу подумайте та вкажіть всі види фурнітури.

Зробіть опис моделі.

Дайте характеристику кожному виду оздоблення.

Словник

Перелік джерел посилання:

1. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство. Підручник. – Львів: Світ, 2003. – 240 с.
2. Патлашенко О.А. Матеріалознавство швейного виробництва: навч.пос-че видання – К.: Арістей, 2006. – 288 с.
3. Кущевський М.О., Швець Г.С. Матеріали Швейного виробництва: навчальний посібник – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. – 412 с.
4. Матеріалознавство: методичні вказівки до лабораторних робіт для студентів спеціальностей «Технологія легкої промисловості» / М.О. Кущевський, Г.С. Швець. – Хмельницький: ХНУ, 2019. – 155 с.
5. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія з давнини до сьогодення.(пер. з англ.) – Харків: Фактор, 2014. – 256 с.: іл.
6. Електронний навчальний посібник з предмета «Технологія виготовлення одягу для професії Кравець за темою «Технологія виготовлення спідниці»
<http://mehovschic.ptu.org.ua/html/page35.html>
7. Журнал мод BURDA style
8. К.Р. Лазур, Т.М. Олійник Швейне виробництво та матеріалознавство словник / К. Р. Лазур, Т. М. Олійник. – Львів : Новий Світ – 2000, 2012. – 246 [2] с.
9. Фурнітура для одягу, прокладкові, оздоблювальні матеріали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://trudobuch.ucoz.ua/blog/furnitura_dlja_odjagu_prokladkovi_ozdobljuvalni_materiali/2012-04-08-29#:~:text
10. Асортимент матеріалів для оздоблення одягу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://subject.com.ua/technology/clothing/165.html>
11. Види стрічок для шиття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://burdastyle.ua/encyclopedia/anatomiya-modeli/materialy/usi-neobhidni-vydy-strichok-dlya-shyttya>
12. Гудзик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D2%90%D1%83%D0%B4%D0%B7%D0%B8%D0%BA>
13. Технічний рисунок жакета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pinterest.ua/pin/100275529188945921/?autologin=true>
14. Швейна фурнітура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://navkolonas.com/archives/26015#:~:text>

Бортовий шнур – прикладний бавовняний шнур діаметром 2 мм.

Гіпюр – це мереживо, яке складається з випуклих фігурок, з'єднаних між собою ажурною сіткою, повітряна вишивка, яку виконують бавовняною пряжею або текстурованою ниткою на бавовняній чи натуральній шовковій тканині, просоченій солями алюмінію.

Гудзик – це елемент декору, який має функціональне навантаження одягу утримуючи деталі одягу на своїх місцях.

Гачки та петлі – це елемент для міцного, але непомітного з лицевої сторони виробу з'єднання.

Застібка – блискавка складається з двох бортових стрічок з металевими або пластмасовими ланками, обмежувачів ходу та замка.

Кант – це елемент прикрашання. Часто прикрашають краї лацканів у піджаках та жакетах.

Коса бейка – це смужка тканини вирізана по косій. Вона призначена для обробки горловини, пройм та других декоративних деталей.

Оздоблювальні матеріали – це матеріали для декоративного оздоблення одягу.

Стрічки – це тонкі ткани смужки різної ширини, які виробляють на стрічкових верстатах полотняним, саржевим, атласним, ворсовим та різними дрібно – та великовізерунчастими переплетеннями.